

זה השער לד' צדיקים יבואו בו

ס פ ר

שערי אורה

מאמרי חנוכה

(שנת תשכ"ו)

אשר חנני השו"ת לחדש בדברי תורה, אשתקד בימי האורה

בזכות אבותי הקדושים

אדם מזע"מ לעולם

משה יהודא ליב ראבינאווימ'ש

הוצאת חובבי אינטרוט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ד

ברוקלין יצ"ו

*

שנת תשכ"ו

נדפס בדפוס סענדר דייטש, ברוקלין

אקדמות מילין

שערי הספרים, כלם מחוברים, כדיבורים ואמרים, נכונים וישרים, אשר מפנינים יקרים ועליהם נאמר שאו שערים. אמנם אני הצעיר בשנים בושתי גם נכלמתי להרים פנים, מטעמים אשר לכל מוכנים, ואיך עוד אבנה בנינים, להכין מלחמת החשמונאים. אמנם אמרתי שזה חלקי באלה הענינים, להמשיך בדרכים אשר ע"י אבותנו נתקנים, באכנים ויסודות איתנים, ודברי רק כנופך אכנים, אשר נאמרים להשיב לב אבות על בנים, ולב בנים על אבותם, שיראו אותם כל יודעי אותם, באלו ימי ה אורה.

שערי האבות הם שערי בינה, כי אורם זורח בכל פינה ופינה, באהלי צדיקים רנה, כי נתנים מזיו השכינה, מי יתן והיו ימינו כאותם הימים, אשר ראינו האנשים הרמים, אשר לכל דבר שבקדושה היו ראשונה קמים, לדרוש עם ד' אלקיך תהי' תמים. במסירות נפש היו נלחמים, עם כל המפלגות והורמים, אשר לדרך ישראל סבא זרים. הרבו לעשות תקנות, להחזיק בדרכים הישנות, ומאוד הזהירו שלא יחי' כל אחד בונה לעצמו כמות, כי בדרך זה הלילה כלנו נמות ומי האיש אשר דרך חדשה בנה, ישוב לביתו כי היא בחוקת סכנה, כי יכרה להביא כורה אחר כורה, שיראו עייני הקור"א, ללכת בדרך המורה, שהוא רצון הכורא, ואז ילך בלי פחד ומורה לראות בעייני אורה.

שערי דמעות אינם נעולים, ואין לתאר במספיק מילים, איך לבנו שבור לשברים, בכל עת אשר אנו נזכרים, מה נעשה בדיננו, כרם אשר נטעו אבותנו, בית אשר הי' כליל תפארתנו, נחמת נפשנו, אשר אמרנו בצלו נחי' בגלותנו, עד כי יבא משיח צדקנו. אמנם

לא כן גזר בורא עולמנו, בחטאינו היינו לחרפה למכיבותנו, אוי' לנו כי לא עמדה זכות אבותנו, מיד הרשעים להצילנו, ונשפך כמים דם קדושתנו, ולא נתקבלו זעקותנו, אל תעזבנו אלקי ישענו, ובזכות רבותינו, מכל צרה ויגון הצילנו. אמנם זאת נחמתנו בעונינו, שאל ימעטו תלאותנו, ומהר יקדמונו רחמים בעת צרותנו, כי יום יום מייחלות עיננו, שיעמדו אבותנו ויעתירו בעדינו, שיראו עיננו ישמח לבנו ותגל נפשנו ביום שימלוך אלקינו על כל יושבי תבל ארצנו, ואין הדבר תלוי אלא בתשובתנו לדרך התורה אשר בזכותה נראה **אורה**.

שערי שמים לנו יפתח, האל העונה, לתפילת עמו תמיד פונה, וישראל בכל מקום שהוא חונה, פרק זה ק"א פעמים יהי' שונה, וכך יהי' מונה, עד שידע שיכול להיות שמים בונה, ועולמו בשעה אחת קונה. אם ילך בדרך בה הלכו החשמונאים, אשר נלחמו בכוחות הרשעים, אנשים חסאים ורעים, פרצו חומות עירנו, העמידו צלם בהיכלנו, וממאו כל שמנינו, עד שעזר בוראנו, רב את ריבנו, ודן את דיננו, ונתן כח בידנו, לנצח את אויבנו, ולהדליק נרות בחצרות בית מקדשנו, ומנרות אלו נתגלה כח התורה באלו ימי **אורה**.

שערי חסדים נפתחו באלו הדורות, והם באו לנו להורות, כי כל המקרים אשר אתנו קורות, באים להזכירנו בדרך התורות, כי אין האור דולק במנורות, ואין האור מאיר כבראש אשמורות, ולכן כוחות הרע גוברות, ולהשכיח כח התורה הם סוכרות, אמנם עמדו לנו חסדי יוצר המאורות, שלא נפול ח"ו לאחד הבורות, ונמשיך בדרכים מהורות. ולכן הבורא ית"ש צוה, וקשרנו יחד עניבה, חכמי עירנו ואנשי טובה, גזרנו שאיש את משפטו כל יריבה, ועד אשר לציון אוה, נלך בדרך רבי עקיבא, ונבנה ישיבה, בה יאיר אור התורה בכל זיוה, ותהי' לשם ולתפארת בכל הסניבה. וכל אשר אתנו ועודים, כלם יחד מעידים, כי בני ישיבתנו התלמידים, הם המה ווי העמודים, אשר יגדלו לראשי היהודים, בדרכי אבותנו החסידים. ועתה העתיקו אמרותנו, בעת הדלקת נרותנו, לפני מנורתנו, והם לשמחת נפשותנו, ואמרנו להפיצם ברחובותנו כדי שתהי' למשמרת לדורותנו, ולכן הסכמנו להוציאם ל **אורה**.

שערי המחברים מבקשים סברות, בדרכים ישרות, להיות שמם על הספר חרות, ולכל יהי' ח"ו כרות, ועושים פעולות ומבקשים תחבולות, להיות שמם נזכר לפני יושב תהילות, בעת אשר בה יעסקו קהילות, ועי"ז לא יהיו השערים נעולות, בעת אשר יעמדו בתפילות. לכן גדולי הארזים משער הספר לעולם אינם זזים, עד אשר ימצאו רזים, להיות שמם בשם הספר נרמזים, וגם אני אתן טעם נעים, בשם אשר אלו המאמרים נקראים, שמם הוא **שערי אורה** כי הלא הם ראשים דברים בהם אפתח, „שערים“, ויהי' חלקי בין הבאים, וכיון שכימי חנוכה ימי „האורה“ הם נאמרים, לכן בשם זה הם נקבעים, ועוד יש טעמים נכונים, כי שמי **משה יהודא לייב בן חיה פרומא רבקה** ושם **ספר שערי אורה** הם באותה הגימטריאות מכוונים, וגם כשנעלה להיות מונים, דורות מראש אשר כבר בעולמות עליונים, נראה כי שמות ז' ה"ה בעל בני יששכר נ"ע, ושם ז' ה"הג אלעזר לאנצימער בעל יודעי בינה ע"ה, ושם ז' ה"ה הצדיק בעל שם שלמה זיע"א, ושם ז' בעל דרכי תשובה ע"ה, ושם זקני הג"א בעל מנחת אלעזר ז"ל, וגם שם זקני נתן דוד בן יצחק יעקב ז"ל, וכתחשוב מספרים ראשונים, תראה שהם בגימטריא כמספרים האחרונים, וגם לאותו מספר של שמי ושם הספר מכוונים, ואף על פי ששני המעמים שונים, ולשני דרכים פונים, כיון שבצד השוה שם אחד בונים, אקוה שבעה"ת הם דברים נכונים, ולכן אבטח בשוכן מעונים, שבזכות התורה ליהודים תהי' **אורה**.

שערי היושבים בעמק הבכא, אשר נפשם לעפר שחה, ומצפים ליום שחמת המלך שככה, ואז יאמר אשרי העם שלו ככה, וכל איש אשר בגלותו ככה, יראה כי ד' אלקים דמעה מעל כל פנים מחה, וישמח בכפלי כפלים בעת אשר נפשו נחה, ועד אז יעזור השי"ת ויהי' הכל בהצלחה. את מעשי ידינו נשליך, ואת בורא עולם נמליך, וינקום לעינינו נקמת דם עבדיו במהרה דידן ברוב רחמיו וחסדיו. אמן כן יעזור מי שתהילות נורא, שנזכה במהרה לאלו ימי ת **אורה**.

הק' **משה יהודא לייב ראבינאוויטש**

שערי אורה

יא

לי"א' דחנוכה

איתא בשאלתות דרב אחאי גאון (הוצא בספח"ק בני יששכר, לכ"ק זקני ז'וק"ל) וז"ל: מ"ד (נר הנוכה) צימן הואיל ואיתעביד צי מלוח (במזחה), ומ"ד בשמאל כדי שיהא מזוח צימן ומנורה בשמאל, הלכתא מאי, ח"ש ושמתם מלוחי ועשייתם אותם, ואלו חכמים ופירשו ועשו סייג לחורה עכ"ל. וזקני בג"ל הגיה הדברים צ"ע, והציא שכ"כ בגאון מהרי"ב הניחו צ"ע. — עוד איתא בשאלתות, נר הנוכה בשמאל ומזוח צימן ובעל הבית מלויץ בטליתו צאמאע. ולריך ציאור שייכות מזוח וליית לנר הנוכה.

והנראה לפענ"ד לבאר הדברים בהקדם המבואר בספח"ק, ומזוח צדרי כ"ק זקני אדמו"ר בעל דרכי תשובה זיע"א, צרשומי דברים בהקדמת ספרו שו"ת לצי הפארת, בשם מרן הצעש"ט זי"ע על הפסוק מאויבי חכמני, ומבואר כ"כ בספח"ק באר מים חיים בשם מרן הצעש"ט ז"ל לפרש הפסוק כי הנה אויבך די וכו' עיי"ש. והיולא מדבריו הקדושים שיש שחי צחינות צעזודה הצורה יח"ש הצחינה האחת והיא דרך הישרה השורה לכל נפש, צחינה איש חם יושב אוהלים להיות עוסק צחורה ומלות, ואיש אשר אלה לו רגליו עומדות צמישור ואין יולאת וגו'.

והבחינה השני היא צחיני מאויבי חכמני, והוא היולא מחוץ לאבלה של תורה לרשות הרבים, מקום שליטת הקליפות ויהאיר ר"ל ודרך עבודה זו הוא ששים האדם על לבו כי כחות הסע"א לית להו מנרמיהו כלום ואין להם קיום צמליאות כי אם ממה שיונקים מהקדושה, ועי"ז הוא עושה לעלמו חשבון הנפש כי זה לעומת זה עשה האלקים, וצא להכרת האמת כי מלכותו בכל משלה ואין עוד מלבדו, וצכה עבודה זו ממילא מחצבלים ונהפכים הקליפות, והאלילים כחות יכרתו, וכמ"ש דוד המלך ע"ה, ועוד מעט ואין רשע והתצוננת על מקומו ואיננו, כי אם רק מחצוננים על מקומו, רואים כי צאמת אין לו מקום וקיום צמליאות כי אם יניקתו מן הקדושה, עי"ז ואיננו, כי יתפרדו כל פועלי און (א).

(א) ואמרתי פעם בבחי' זו בדרך דרוש חידודי. לבאר דברי הגמרא

ונראה דעל דרכי עבודה כללו כיוונו חז"ל צדקתם ואהבת את די חלקך
 בכל לבבך, בשני ילריך הילך טוב והיזהיר. וכן איתא צדקתם
 רצב, טוב מאוד זה ילך הרע, והילך הטוב היינו דרך עבודה צדתי

בשבת (דף ק"ח ע"א) שמואל וקרנא הוו יתבי אגודא דנהר מלכא א"ל
 שמואל לקרנא גברא רבה קאתי ממערבא וכו' זיל תהי לי' אקנקני' (כלומר
 בדקהו אם חכם הוא אם לא, רש"י) אזל אשכחי' לרב א"ל מניין שאין
 כותבין תפילין אלא על גבי עור בהמה טהורה א"ל דכתיב למען תהי'
 תורת ד' בפידך מן המותר בפידך, מנין לדם שהוא אדום שנאמר ויראו
 מואב מנגד את המים אדומים כדם, מנין למילה שבאותו מקום נאמר כאן
 ערלתו ונאמר להלן ערלתו מה להלן דבר שעושה פרי אף כאן דבר שעושה
 פרי, אימא לבו וכו' אימא אזנו וכו' דנין ערלתו תמה מערלתו תמה
 ואין דנין ערלתו תמה מערלתו שאינה תמה, א"ל מה שמך קרנא א"ל
 יהא רעוא דתיפוק ליה קרנא בעיני' (הבין בו שלנסותו בא, רש"י).

והנה בכ"ב (דף פ"ט ע"א) א"ל שמואל לקרנא פוק תני להו מעמידין
 אגרדמין למדות ואין מעמידין אגרדמין לשערים (אגרדמין, ממונה להלקות
 ולענש מעוותי המדות, ואין מעמידים אגרדמין לשערים, שלא ימכרו ביוקר
 וכו', רש"י), נפק דרש להו מעמידין אגרדמין בין למדות בין לשערים
 (דהיינו שהחמיר לשמור גם על השערים), א"ל מה שמך א"ל קרנא תיפוק
 ליה קרנא בעיני' נפק ליה קרנא בעיני', והקשה רש"י ז"ל, ואע"ג דאמרין
 במס' שבת דרב לייטה כשבא מבבל ותהא לי' קרנא אקנקני', איכא למימר
 דגרמא ליה הא והא עכ"ל.

והדברים סתומים ונפלאים וקשים, ראשית למה דייקו רב ושמואל
 לשאלו מה שמו, וקללוהו דוקא בשמו, וכ"כ קשה למה צריך ששני הדברים
 יגרמו לקללה זו, וגם צריך להבין במס' שבת ששלחו שמואל לתהות על
 קנקנו למה הקשה דוקא שאלות הללו.

והנראה לפענ"ד להסביר דברי קדשם וסתימתם, דהשם קרנא מורה
 על דרכו שהי' לשמור על "הקרן" שלא תאבד, ולא ס"ל לעשות מפעלים
 להפוך את כחות הטומאה והסטי"א לכח הקדושה, בבחי' שפירש מרן הבעש"ט
 זיע"א על הפסוק כי הנה אויבך ד', ועל הפסוק מאויבי תחכמני, וס"ל
 לקרנא שדרך זו בחזקת סכנה, וראוי' רק לצדיק גמור ולגברא דבא, וכמו
 שמבואר לקמן במאמר זה בשם רבינו המאור ושמש ז"ל, ולכן אמר לי'

שערי אורה

יג

הראשונה כגו', וכילר הרע סיינו דרך הטעוה סשני צנחי' מלויני תחכמי
שממנו נקח לעבוד את הבורא ית"ש.

שמואל לקרנא דגברא רבה קאתי ממערבא וכיון דגברא רבה הוא יוצא
מקדושת א"י לחו"ל, ובודאי בדרכו לתקן עולם במלכות ש"ד, ואתה קרנא
שאינך סובר כן זיל תהי לי' אקנקני' אם ראוי לדרך זו או לא.

וגבין בזה שאלתו הראשונה שהקשה מנין שאין כותבין תפילין אלא
על גבי עור בהמה טהורה, והשיב לו קרא דמן המותר בפיד, ורואים מזה
שלא צותה התורה להפוך גם את עור הבהמה הטמאה ולעלותה לקדושת
תפילין, והמצוה היא רק לקחת מן המותר בפיד, ומכאן ראוי לדרכו של קרנא.
אמנם לכאורה יש להביא רא"י להיפך מהא דאמרינן במס' שבת

(דף קנ"ו) האי מאן דבמאדים וכו' א"ר אשי אי אומנא אי גנבא (ליסטים
ההורג נפשות, רש"י) אי טבחא אי מוהלא עיי"ש. ופירשו הספה"ק שיש
לו ברירה ובחירה להפוך מזלו וכח נפשו שלא להיות ח"ו שופך דם
וליסטים, רק לעלות כחו לקדושה למצות שחיטה ומילה, ולכאורה קשה
מזה על קרנא, ולכן הקשה באמת מנין לדם שהוא אדום, כי לא ס"ל
כן, וע"ז השיב לו רב שמוכרח מקרא דכתיב וידאו מואב וכו'.

והמשיך קרנא לדרכו להקשות מנין למילה שבאותו מקום, ודרש
לי' רב מגז"ש דערלתו מה להלן במקום שעושה פרי וכו'. וכונת הדברים
לדרכנו י"ל ע"פ הידוע שכתב הרמב"ם בטעם של מצות מילה, שהוא
להחליש כח התאוה, ולכאורה קשה על דבריו דאי משום הא לא איירי,
דהרי אמרו חז"ל אם פגע בכך מנוול זה משכהו לביהמ"ד, וא"כ למה צריך
למצות מילה, הלא עצה אחרת לפניו. אמנם זה אינו, דבשלמא אם ישב
בבית ד' כל ימי חייו שפיר קשה, אבל הלא דרך עבודת ד' הוא שגם
מאויבי תחכמי ובכל דרכיך דעהו, וגם מחוץ לכותלי ביהמ"ד צריך להפוך
גם אחרים לטובה, ולכן שפיר צותה התורה הק' על מצות מילה, ודוקא
במקום שעושה פרי, דהיינו שמוסיף ומוליד אחרים. אמנם הלא קרנא
אין זו דעתו, ולכן הקשה מנין למילה שבאותו מקום, אימא בלב ואימא
באוזן, והשיב לו רב דנין ערלתו תמה מערלתו תמה ואין דנין ערלתו
תמה משאינה תמה, ויש להמליץ דדנין על מי שערלתו תמה והוא צדיק
גמור ולבו חלל בקרבו ויכול לעשות פרי ולתקן אחרים, ואין דנין מכאן
למי שאין ערלתו תמה, כי לאיש כזה הילפותא לא במקום שעושה פרי.

שערי אורה

אמנם איחא צספכ"ק מאור ושמש, וכן צספכ"ק דרך אמת, שלא כל כרוכה ליכול את השם יצוא ויעול, כי דרך עבודה זו של מאויצו חכמני היא דרך מסוכנת ואס אינו ראוי לכך יכול להמשך ח"ו לחלואת שו"ז ודרך זו שייכת דוקא ליחידי סגולה. ועטס הדבר נראה עפ"י כמבואר בחניא פרק י' שלדיק גמור הוא שאין צו בחי' רע כלל ולצו חלל בקרבו, ואיש אשר אלה לו יכול לעבוד את השי"ת כאשר עס לצבו, משא"כ מי שאינו לדיק גמור אז דרך עבודה זו בחזקת סכנת (3).

ובזה מובן איך שהבין רב שבא לנסותו, כמבואר לעיל, ולכן שאל לשמו, כידוע מספרי רבותינו הק' ששם האדם הוא שרש נשמתו וחיותו, והשיב לי' קרנא, וזו היא דרכו, ולכן לייט לי' רב שתיפוק לי' קרנא בעיני', דהיינו במקום מצות תפילין, דכתיב בהו וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך, דהיינו כי כל עמי הארץ גם יראו כבוד מלכותו, אבל קרנא כיון דלא ס"ל כן יהא רעוא דתיפוק ליה קרנא בעיני'.
 וכאן יש לשאול, למה לייט לי' הלא גם דרכו דרך עבודה, ולמה מגיע לו עונש. ויש לומר על פי הא דמסכת בבא בתרא דשמואל צוה לו פוק תני להו מעמידין אגרדמין למדות ולא לשערים, והוא לא עשה כן אלא אמר להו דמעמידין גם לשערים, ולייט לי' שמואל. ולכאורה קשה כהג"ל למה זה ענשו, והלא הוא החמיר יותר לשמור על השערים שלא יקחו ביוקר, לכן נראה דזה וזה גרם לי', דהיינו ממ"נ מגיע לי' עונש, דאם שמו קרנא ורק שומר על הקרן ולא על אחרים, ולכן נסה את רב אם הוא גברא רבה כמבואר לעיל, למה דאג להעמיד אגרדמין גם לשערים כיון דאין זה דרכו, וממ"נ אין כונתו לשם שמים, וזה חה גרם לו הקלה כדפירש רש"י ז"ל.

(ב) ובהו אפשר להבין דברי חז"ל (חולין דף ז' ע"ב) דר' חנינא לא נתירא מכשפים דכתיב אין עוד מלבדו, ומקשינן והאמר ר' יוחנן למה נקרא שמם כשפים שמכחישין פמליא של מעלה, ומשני שאני ר' חנינא דנפישא זכותי', ולכאורה מה מהני שנפיש זכותי' הא מכחישין אפילו פמליא של מעלה, ולפי האמור ניחא, דבאמת אין לקליפות שום קיום ומציאות כי אם על ידי יניקתם מהקדושה, ולכן ר' חנינא דנפישא זכותי' ודע כי הכל הוא מאתו ית"ש ומלכותו בכל משלה ואין עוד מלבדו.

ועל פי דבריכם הקדושים אפשר להבין מאמרם ז"ל בצראשית רבה, ויקרא חלקים לאור יום, אלו מעשיכם של לדיקים, ולחושך קרא לילה אלו מעשיכם של רשעים, איני יודע באיזה מהם חפץ, כשהוא אומר וירא חלקים את האור כי עובד בוי חפץ במעשיכם של לדיקים. וכבר עמד בספרי קדושה לוי על מדרש פליאה זה עיי"ש. אמנם לפי האמור לעיל אפשר לפרש המדרש שכוונתו לשתי צחינות העבודה הנז' דמעשיכם של לדיקים היינו הצחינה הראשונה השנה לכל נפש, ומעשיכם של רשעים היינו דרך עבודה של מאויבי תחכמני. וע"ז אמרו ז"ל שחפץ במעשיכם של לדיקים, היינו הדרך הראשונה שזו הדרך תשכון אור לכל הצא אל הקודש לעבוד עבודה השי"ת, משא"כ הדרך השני' שייכת רק ליחידי סגולה, לדיקים גמורים שבה בידם להוציא יקר מזולל.

אולם נראה שזה צנים כתיקונם, כשאיש תחת גפנו ואיש תחת תלנתו, ושצנתו צנית די באכלה של תורה, ואין פרץ ואין יולאת ברחובותינו, אבל בזמן התגברות ההסתר פנים ר"ל, וצאו פריזים ויחללו כל קודש ח"ו, אז לא מועיל דרך העבודה הראשונה שהלא בעזר"ר כחאת הזדון העמידו ללם גם בכוכל ר"ל ומה יתן ומה יוסיף אם ישאר בכוכל. אז גם החלש בע"כ יאמר גבור אני, ואין צריכה כי אם לעבוד את השי"ת בצחי' השני' שהיא דרך מאויבי תחכמני, ולשים על לב מאמר מאורן של ישראל הבעש"ט זי"ע, מוצא צבאר מים חיים בני"ל, כי הנה אויבך די כי הכל מאתו ית"ש ולהתצונן בגדלות מלכותו ית"ש שצכל משלה ואין עוד מלכדו.

ומכיון שדרך זו היא צחוקת סכנה כמצואר לעיל, קבלנו התורה הקדושה לשמירה יתירה ולתת חרב צידי יראי כי נגד ה"ה"ר והסמ"א, וכמאמרם ז"ל צראתי ירכ"ר צראתי לו תורה תצלו, כי ע"י עסק התורה, צללו ית"ש נחמם ונתלונן וצואר התורה לנו אור ונפו הכללים.

ושפיר אמר שקילו לא מסתייעא מילתיך אין עוד מלבדו כתיב. כי בהתגלות כבוד מלכותו אין מקום לקליפות ויתפרדו כל פועלי און. ומדויק נמי למה בתחילה אמרינן שלא נתיירא מהם כי אין עוד מלבדו ובסוף אמר כי נפיש זכותי, ולפי האמור ניתא בפשיטות. שכיון שנפיש זכותי והי' צדיק גמור לא נתיירא מכשפים כי גם מאויבי תחכמני.

זזה היו דרך עבודתם בקודש של החשמונאים, שטם התגברות מלכות יון כחות החושך, כמאמרם ז"ל וחושך זו מלכות יון, בעת הזאת עבדו את השי"ת בדרך עבודה של מאויבי תחכמני, וכמאמז"ל ולחשך קרא לילה אלו מעשיהם של רשעים, המרמז כנ"ל על דרך עבודה זו. ועיי' עסק החורב הקדושה המגינא ומללא, בדרך עבודה זו נלחו את כח החושך, והמשיכו גם אור גדול במקומות האפלים ביותר, כי בהתגלות כבוד מלכותו ית"ש נסתמו עיני הקליפות והיו כלא היו (ג).

יודיע שעל דגל החשמונאים היו כתוב השם מכז"ו. ועיין בשלה"ק, הוצאו דבריו בספר דרכי אמונה, שהר"ת של השם מכז"ו הוא, מיי כימוך צ"אלים ה'. ועמד בספר הגיל לפרש בכמה אנפי למח דוקא זה השם היו חרות על דגלם. ולפי האמור פשוט, שזה השם מראה שאין עוד מלכדו, וממילא אין מקום ומליחות למלכות יון כחות החשך והסטי"א.

ולפי זה אפשר לפרש נוסח ההודאה, וזדים ציד עיסקי תורתך. וכבר עמד בספה"ק בני יששכר שאין זה דבר והיפוכו כמו שאר הלשונות שבהודאה. ולפי האמור ניתא שדרך עבודת הקדושה של החשמונאים היתה בצחי' מאויבי תחכמני כנ"ל היתה רק צלחיותם כנח התורה, בעסקם בתורה תדירא, וזכר נלחו את היוגים מלכות החושך (ד).

(ג) זאולי יש להסביר בזה דברי הקודש של הקדוש מהר"פ מקרארעץ זצ"ל בכתי"ק שכתב דעיי הירידה הגדולה שנכנסו היוגים להיכל, היו צריך לבא אור גדול שיאיר אפילו במקומות הנמוכים, ולכן דוקא בסוף החודש. דוקא למטה מיר"ד דמעולם לא ירדה שכינה למטה מיר"ד, ודוקא בחוץ מקום הקליפות, דוקא בלילה שהיא תגבורת וכו', והגיע האור אפילו לבחי' רגלין וזה עד שתכלה רגל מן השוק, עכדה"ק.

(ד) ואפשר לכוון בזה סדר השמ"ע, השיבה שופטינו כבדראשונה, דהיינו חכמי התורה ומפרשי', ועיי' נזכה להכרה של ומלוך עלינו אתה ד' וכו' שמלכותו בכל משלה, וממילא, ולמלשינים אל תהי תקוה ומלכות זדון מהרה תעקר, כי עם אור התורה והתגלות כבוד מלכותו אין מקום וקיום לכחות הרע והסטי"א.

ונראה דעל דרך עצודתם זו תקנו נר חנוכה בשמאל לרמז על דרך עצודה זו כי גם בזמן שממשלת זדון בחוקפה ודרך רשעים ללכה, יכירו וידעו כי לדי המלוכה ומושל צגויס, ואדרכה מהם ומהמונס נקה לעצוד אח די ומאויצו תחכמני.

ובזה יש להבין דברי הגמרא (שבת 77 כ"ג) מאי מצרך הקצ"י להלית נר חנוכה, והיכן ליונו מלא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. ולכאורה למה דוקא צנר חנוכה שואל היכן ליונו. ונפי האמור ניחא דהשאלה היא היכן ליונו ללכת בדרך עצודה זו ולקבוע נר חנוכה בשמאל, ומשני מלא תסור מן הדבר אשר יגידו לך "ימין או שמאל", אפילו אימר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין, דהיינו זו הדרך של מאויצו תחכמני, גם אז מליה לשמוע דברי חכמים שדצריהם דצרי תורה, ואור התורה הוא למגן ומחסה נגד כל פגעים ומרעין צישין ר"ל.

ובזה נשוב להסביר דברי השאלות אשר פתח דצרינו יאיר, הלכתה מאי (לצדי נר חניכה בשמאל), ת"ש ושמתם מזוותי ועשיתם אחס, ובאו חכמים ופירשו יעשו סייג לתורה, דמזה אנו לומדים לדצרי חכמים כדצרי תורה, יצכה התורה שלהם היו יכולים ללוות על נר חנוכה בשמאל, ונר מליה ותורה אור מגינא ומללא ומצטלת הקליפות והסע"א שרשן.

וכאן הבן שואל דשלתא החשמונאים הקדושים בני כהנים גדולים שהיו צמדריגה גדולה והיה להם כח התורה היו מסוגלים לעצוד בדרך עצודה זו ולקבוע נר חנוכה בשמאל מקום הדינים והקליפות. וזה אולי כונת השאלות, נר חנוכה בשמאל, ואיך אפשר לתקן את זה בלא שמירה יתירה מכחות החילונים, וע"ז מוסיף שהרי מזוה צימין שהיא מצריחה כחות החילונים והמזיקים, וכמאמרם צמס' ע"ז (דף י"א) גצי אינקלוס הבר דחזא מזוהתא אפתחא וכי אמר להו מנהגו של מלך צ"ו וכי יאילו הקצ"ה עצדיו צפנים והוא משמך מצחון שנאמר די ישמור לאתך וצ"אך מפתח ועוד עולם, וזו היא השמירה מלד ימין.

ומוסיף עוד השאלות דפעל הבית מזוין צעליתו, כי הלא עליה היא צצחיי איר המקיף המגין וחוסף על האדם כמצוה צכונת הלינית לרצוני

האר"י ז"ל, וכפילת יהי רצון שקודם עטיפת העלית, וע"י מלוח נלית תגלל וכ"י מן החילונים, והעלית יפרוס כנפיו עליהם ויגלוס. ולכן אחרי שנאזר ונאחז צימין ממלוח מזוהר ונאמנע בצעה"צ צבחי מלויץ בעלית, שהעלית מצרית החילונים ממילא יכול להדליק נר חנוכה בשמאל כאמור.

והיוצא לנו מכל ה"ל כי צימי חנוכה עלינו להתחזק בלימוד התורה וקיום המצוות ולעשות חשבונות של עולם כי אם אפילו עדיין שולטים כחות החושך והסע"א מ"מ הם אין ואפס ולית לכו מגרמייהו כלום, ובזכות אור התורה ומלוחי חכה לשב צחצוחה שלימה, וכיון שהם שבים מיד הם נגאלים. ונזכר לביאח בן דוד במהרה דידן ברוב רחמי וחסדיו.

פ"ר ב' דחנוכה

מדרש שה"ש, הוצא בצפה"ק, הדודאים נתנו ריח זה ראובן, ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה, חדשים גם ישנים דודי לפנתי לך זה תורה שכתב וחורה שצ"פ ע"כ. וריך להצין שייכות הדברים הגזכרים במדרש.

(ג) **יש** לדקדק דהלל עיקר מלוח הדלקת נר חנוכה נחקנה על פתח הבית מבחוץ ורק מפני הסכנה הלכתא דמניחו על שלחנו ודיו, ועיין בנמוקי או"ח לכ"ק זקני אדמו"ר זוקיל צסימן תר"א צמה שהקשה מדוע לא יקיימו עתה שאין סכנה לקיים המלוח כתיקונה.

(ג) **אחת** מגזירות היונים היחה כתבו לכם על קרן השור וכ"י רח"ל וכבר עמד על זה כ"ק זקני יששכר להסביר מה היחה כוננת היונים בזה שיכתבו על קרן השור. ותוכן דבריו הקדושים הוא שלתורה שכתב לא התנגדו כ"כ ועיקר כוננת היחה לעקור תורה שצטל פה ולכן גזרו „כתבו לכם" דייקא, ועי"ש בד"ק. והדברים עדיין לריכוס ביאור דא"ך היונים העמאים כוחות החושך והסע"א שחז"ל דרשו עליהם צמד"ר פרשת בראשית, וחושך על פני תהום זו מלכות יין, כפרו רק בתורה שצטל פה ולא בתורה שכתב.

שערי אורה

יט

(ד) עוד יש לבאר מה שכתב עוד ב"ק זקני זי"ע צנני יששכר ש"קק"ן גימטריא ימלך לעלם ועד. ולכאורה איזה שייכות יש להם לגזירת היונים.

(ה) איתא בשאלמות נר חנוכה בשמאל ומחזה צימין ובעל הבית מלויץ בעליהו באמנע, ופלא.

(ו) יש לדקדק מה שכבר דייקו רבותינו הקדושים זי"ע בנוסח הכרכה שעשה ניסים לאצותינו צימים בהם צמן הזה, וקשה דוכי היו הניסים צמן הזה.

(ז) בנוסח ההודאה להשכיחם תורתיך ולהעבירם מחוקי רלונך, משמע דעיקר כונת היונים היתה להשכיח את התורה ועי"ז יתקיים ח"ו להעבירם מחוקי רלונך. ועיין גם כזה בצנ"י שכתב צ"ק שיעקר קליפת יו"ן היתה קליפת "השכחה" ולכן דרשו חז"ל וחשך זו מלכות יו"ן דחשך בהיפך אהוון "שכח" הוא. ולריך להבין דבריו הקדושים ושייכות שכחה לחשך. וגם קשה דאם הי' גדול כחם בקליפת השכחה למה רלו דוקא להשכיח תורה שבע"פ ולא תורה שכתב.

ונלפענ"ד להסביר הדברים על פי מה שידוע בשם רבינו האריז"ל דיש עלמא דאיתגליא ויש עלמא דאיתכסיא, דהיינו כל דבר שאין אנו מעמיקים לראות בפנימיות הדברים ורק במה שנגלה לעינינו הוא בחי' עלמא דאיתגליא משא"כ הדברים שהם מכוסים מעינים ומלאותם הוא כהסתר הם עלמא דאיתכסיא.

והגה בישמח משה פרשת ויקרא, וכ"כ בפרשת וירא, וז"ל, שמעתי מהמגיד הקדוש מקאזניטץ ז"ל על התרגום שפרש על הפסוק ד' ימלך לעולם ועד, ד' מלכותי קאים לעלם וכי, לשון הוה, כי לשון הקודש הוא בצחינת פנים וכתרגום בצחינת אחוריים צחינה דאיתכסיא ולא דאיתגליא. והנה העטם שלא אמרו ד' מלך משום דהם היו בצחינת פנים ולא יתכן כעת מלך בצחינה זו רק ימלך עכ"ל.

והסבר דבריו הקדושים הוא שניהם הוא אחי חילוק צד לשון התורה ללשון התרגום רק שגלשון התורה לשון הקודש רק כתיב מה שריאים

שערי אורה

זאתגליא ולכן כתוב ימלך זלשון עתיד, אמנם התרגום הוא צחינת עלמא דאתכסיא דהיינו שכתוב בו גם מה שמכוסה מעיני הצריית ואלו ואלו דברי אלקים חיים.

ונראה לומר שזו היתה כונת היונים שגורש קליפתם היתה החשכות כמו שדרשו חז"ל וחסך זו מלכות יון, ועל כן ראו צחשכות ההסתר פנים שצני ישראל לא יכירו בשליעת מלכות שמים וידעו שהשי"ת מלכותו קאים גם צהוב שהרי צהתגלות מלכותו ית"ש אין מקום להם ולמלכותם, ולכן גם לא היו איכפת להם שיאמינו צמלכות השי"ת לעתיד לצוא שהרי עכ"פ געת כזאת עדיין המלכות והממשלה תחת ידם.

ועפ"י יש להבין דברי כ"ק זקני צצניי הג"ל שהיונים ראו צציעול תורה שצבל פה דוקא דע"י תורה שצע"פ שהוא צצחינת עלמא דאתכסיא רואים כבר עכשיו ד' מלכותו קאים, ואם כן הרי מלכותם צעלה ואין לה קיום. ועל כן גזרו ואמרו כצבו לכם דייקא צחינת תורה שצכתצ שהוא צצחינת עלמא דאתגליא על קרן השור צגי" ימלך לעולם ועד, לשון עתיד, וצהוב עדיין יש קיום והמשך למלכותם ולשלטונם. וצזה יש להבין גם דברי הצני יששכר שחושך היינו שכתה דע"י חשכות ההסתר פנים צאים לידי שכתה שמלכותו מלכות כל עולמים, ואין רואין האמת שהשי"ת מלכותו קאים גם עכשיו. (ועוד יש להוסיף ולהמתיק הדברים דהנה הרמז"ן ז"ל צפרשה צבלה פי' הכתוב ד' ימלך לעולם ועד, דהכינה הוא שאז צזמן קריעת ים סוף הו' התגלות כצוד מלכותו צאנפין נהירין ועל כן אמרו שמלכות זו תמשך לעד ולעולמי עולמים עיי"ש צד"ק. ולפי זה אין סתירה צין לשון התורה ללשון התרגום שאין כונת הפסוק לומר דמלכות השי"ת תהיו ח"ו רק צעתיד רק שהמלכות שאז ראו אותה צהתגלות כמו שאמרו חז"ל ראתה שפחה על היס וכי, וכתפללו שמלכות זו תמשך לעולם ועד וכתרגים רק מפרש את הפסוק שלא נטעה צכונתו).

וכשגבר מלכות בית חשמונאי תקנו חז"ל מלות נר חנוכה שאורה נמשכת מאור הגנוז כפי מה שמציא צצני יששכר מדברי הקדושים הרוקם, המהר"ל מפראג והקדוש מהר"פ מקארין זי"ע, ועל ידי אור הגדול הזה שצחי עלמא דאתכסיא וכחו היא שיכולים לראות גם צמה שמכוסה, וממילא

שערי אורה

כא

מתצטעל קליפת היונים קליפת החושך והשכחה, ורואים צחוש שהדי מלך ומלכותו קאים גם עכשיו.

ובזה מוסברים גם דברי הצני יששכר שגר חנוכה הוא צנחית תורה שצטל פה שניהם מגלים גם את המטוסה, וזכר יש להבין דברי חז"ל שאסתר סוף כל הניסים היתה, ומקשה והא איכא חנוכה ומשני חנוכה לא ניתן ליכתב, ולכאורה קשה למה צאמת לא ניתן להכתב. אבל לפי האמור שגר חנוכה הוא צנחית תורה שצט"פ ע"כ לא ניתן ליכתב.

ואיתא בגמרא מנחות וראיתם איתו וזכרתם את כל מלות ד' ועשיתם אותם, ראוי מציאה לידי זכירה וזכירה מציאה לידי עשי', ועל פי הדברים שלמעלה שקליפת שכחה שהוא היפך אהון מחשך ועל ידי השכחה ראו להעצירם מחוקי רזוק וכנגד ציטול קליפה זו תקנו חז"ל נר חנוכה לצטל את החשך וההסתר פנים וממילא תצטעל גם השכחה ויבואו לידי זכירה וממילא לא יהיו להשכיחם תורחיק ולא להעצירם מחוקי רזוק, וזכר נבוא לבין גם שייכות מלות זינית לנר חנוכה דלא ודא אחת הוא דגם מלות זינית וגם מלות נר חנוכה הוא לצא לידי ראוי היפך קליפת החושך וראוי מציאה לידי זכירה היפך קליפת השכחה וזכירה מציאה לידי עשי' היפך להעצירם מחוקי רזוק.

ובזה מבואר גם לשון הפייט ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד, ולכאורה הלשון אלא לראותם בלבד הוא מיותר, אבל על פי הדברים הנ"ל הענין מעבן דהרי עיקר וחכמית של מלות נר חנוכה הוא שחציא לידי ראוי זכו, והבין.

והנה המזוזה שהוא מתורה שכתב מקומה צימין ומצריחה את החינונים מגבול הקדושה, אבל אין מקומה צשמאל מקום שליטת החינונים, משא"כ נר חנוכה צנחית תורה שצטל פה המראה לדעת שמלכותו בכל משלה ואין עוד מלבדו צשמאל מקום שליטת החינונים המתצטעלים כליל מעל אור נר חנוכה המראה שהשי"ת מלך ומלכותו קאים גם צביה.

והנה כח חז"ל שהרשות צידם לגלות הסתום בתורה שכתב, ולתקן תקנות ולעשות סייג לתורה אנו לומדים מפסוק ושמתם מלתי ועשיתם אותם ודרשו חז"ל משמרת למלתי וכו'.

ועל פי הדברים האלה אפשר להבין דברי המכילתא איבעיא להו נר חנוכה צימין ומחזה בשמאל או דלמא נר חנוכה צמאל ומחזה צימין, ופשיע לוי ושמתם את מלותיו, ולכאורה הוא מדרש פליאה דאיך לומדים מפסוק זה דנר חנוכה צמאל. ועל פי הני"ל מיושב שפיר דמפסוק זה אנו לומדים עיקר התורה שצ"פ וכח חז"ל לפרש ולגלות הסתום בתורה שהוא צבחינת עלמא דאיתכסיא, וכיון דנר חנוכה הוא צבחינת תורה שצ"פ ועלמא דאיתכסיא ע"כ יש להניח צמאל דצעלמא דאיתכסיא אין מקום וקיום כלל לסע"א ולקליפות.

והנה הרמ"א ז"ל בשו"ע מי ששכח לומר ועל הניסים צברכת המון יאמר לצסוף ברחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות כמו שעשה לאבותינו ולכאורה קשה דברי ועל הניסים נתקנה בלשון שבת והודאה על הניסים שנעשו ולא בלשון בקשה, ולמה פסק הרמ"א בלשון בקשה.

ורפי דברינו יש לומר דעל הניסים הוא צברכת הודאה על הנס הגדול שהאיר את החשכות וביעל קליפת השכחה של היונים, וכני"ל אבל מי ששכח עדיין הוא נתון תחת כח השכחה ע"כ הוא לריך לבקש על הניסים שישיעו עליו ממרום מהשפעת הניסים של ימי חנוכה.

ועל פי הני"ל שתורה שצעל פה ולשון תרגום הוא צבחינת עלמא דאיתכסיא ותורה שכתב ולשון הקודש הם צבחינת עלמא דאתגליא יש להבין נוסח ההודאה ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה, דלכאורה הלאשן כהיום הזה אינו מוצן, וכן מה שמתחיל בלשון הקודש תשועה גדולה ומסיים בלשון התרגום, ופורקן, ועוד שמתחיל בלשון עבר עשית ומסיים כהיום הזה. ולפי הני"ל י"ל דבלה"ק רק "עשית", לשון עבר, אבל "פורקן" שהוא לשון תרגום, כהיום הזה, דצעלמא דאיתכסיא רואים השפעת הנס בכל דור ודור.

ובזה יש ליישב גם מה שדקדק בקדושת לוי על נוסח הצרכה צימים הכס. צאמן הזה דמלות נר חנוכה שהוא צחינה עלמא דאחכסיה יש לב השפעה גם צאמן הזה וממנה ניקח ללמוד ולהאמין באמונה שלימה שכל הסנות והמקרים כולם הם ניסים וכמ"ש הרמב"ן בפרשת בא שמהניסים הנגלים נבוא להאמין בניסים נסתרים שהכל הם מעשה ד' אין בהם טבע עי"ש.

ומובן במדרש הגיל הדודאים נתנו ריח זה ראובן שזו היחה הסיבה ללידה יששכר כח החורה, ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה שהוא צחינה עלמא דאחכסיה, חדשים גם ישנים זה תורה שכתב, ותורה שבע"פ המגלה לנו הסתום בתורה שכתב, ועי"ז הוא צחינה עלמא דאחכסיה ובעלמא דאחכסיה אפשר להניח נר חנוכה בחוץ ברשות הרבים, עלמא דפרודא דלעומת אור נר חנוכה יתפרדו כל פועלי און שהרי רואים שהדי מלכותי קאים גם צהוב אבל צדור השפל הזה שצבוכ"ר אנו נתונים בחשכות ההסתר פנים, ע"כ מן הסנה ואילך אנו מדליקים נר חנוכה בפנים, עדי ירחם השי"ת ויגלה כבוד מלכותו עלינו ברחמם רבים וזכה לעלמא דאחכסיה והאלילים כרות יכרתון לחקן עולם במלכות השי"ת צביאת צן דוד במהרב דידן ברוב רחמיו וחסדיו כיר"א.

פ"ג דחנוכה

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, והארץ היחה חבו וצוכו וחשך ע"פ תכום. ובמד"ר וחשך זו מלכות יון, ואריך להבין השייכות צן חשך למלכות יון. וכ"ק זקני צבני יששכר כתב ש"חשך" בהיפך אחוון הוא אותיות "שכח", שזו היחה קליפת היונים ולכן ראו להשכיחם תורתך, ולי"ב.

(ב) **בגמרא** מנחות, וראיתם אותו וזכרתם את כל מלות ד' ועשיתם אותם, ראוי מציאה לידי זכירה וזכירה מציאה לידי עשי, ואריך להבין למה ראיה מציאה לידי זכירה וזכירה לידי עשיה.

(ג) **איתא** במדרש שהיונים בקשו לעקור מלות שבת חדש ומילה, ואריך להבין למה דוקא שלשה מלות אלו בקשו לעקור.

ובכרי לבא אל העיון נקדים דברי כ"ק זקני צנניי במאמר קידוש החודש, על הפסוק והי' מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יצא כל בשר להשתחוות לפני אמר ד' וילאו וראו בפגרי האנשים. וציאר שם באריכות, ותמית דבריו הקי' כי דבר אלקינו ית"ש לגאלנו בגאולה שלימה יקום לעולם, ואפי' אם ח"ו הדור יהי' כולו חייב, אלא להנפ"מ הוא בזה, שאם נגאל בתשובה ומע"ט יקוים בנו מאחז"ל שעתיד הקב"ה להחיות את הרשעים שיערו את ישראל ולנקום בהם לעיני כל ישראל, רק אלו שיגאלו לא בזכותם כי אם בעבור שמו הגדול והבטחתו ובעבור אבותינו שבעתו בו ית"ש, לא יהי' להם באפשר לראות במפלתם של רשעים, ודבר זה מתורתנו הקי' למדנו גבי לוע שניול בזכות אברהם ונמלט בתוך ההפכה, נאמר בו אל תביע אחריו כי כיון שלא ניול בזכות עלמו לא הי' לו רשות לראות במפלת סדום. וזה שאמר הנביא והי' מדי חדש בחדשו, דהיינו מלות חדש, ומדי שבת בשבתו, דהיינו מלות שבת, יצא כל בשר, היינו מלות מילה, שהוא אבר שיש בו רק בשר בלי עטם, להשתחוות לפני, דאם שלשה אלו יעשו, הרי בגי' מלות אלו יש להם כבר זכות עלמם ולכן וילאו וראו בפגרי האנשים, דעל ידי גי' מלות אלו יזכו לראות במפלתן של רשעים, ולכן ראו היונים לבעל גי' מלות אלו עכת"ד הקי' עיי"ש.

ודברי קדשו עדיין לריכוס הצנה והסכר, (א) למה דיקא עיי' גי' מלות אלו תלוי שיזכו לראות במפלתן של רשעים, (ב) למה תלוי ענין של הזכות לראות במפלת שונאיו אי נגאל בזכות עלמנו או לא.

וגראה לפענ"ד לדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר, ויש להסביר הדברים עפ"י דברי הצני יששכר במקום אחר, והוא במה שציאר למה תקנו חז"ל בחנוכה לפרסם הנס עיי' הדלקת הנרות, וצפורים עיי' מקרא מגילה, ותוכן דבריו הקי' הוא דראי' הוא צנחי' אתערותא דלתתא ושמיטה הוא אתערותא דלעילא, כי פעולת הראי' מתחילה מהאדם הרוצה לא כן חוש השמיטה הוא עיי' הקול שבה ממקום אחר לאזני האדם, וזה כדוגמת אתערותא דלעילא שלא עיי' מעשיו וצלי פעולתו, ולכן חנוכה שהנס הי' עיי' אתערותא דלתתא של החשמונאים שלחנו כנגד היונים, קצבו הפרסומי ניסא עיי' ראי' וצפורים שהנס הי' באתערותא דלעילא מלותה בשמיטת המגילה שהיא צחי' אתערותא דלעילא ע"כ תוכן דבסיק.

וכהנא מסייע כהנא, שדבריו אלו יש בהם טעם לשבח לדבריו כנ"ל שלמה רק כהנאל בזכות עלמו זוכה לראות צמפלתו, דהוא מדה כנגד מדה, דאם כהנאל בזכות עלמו ע"י אהערותא דלתתא הרי זה צבחי ראוי ולכן זוכה לראות צמפלת אויביו, משא"כ מי שגאלל בזכות אחר אין לו כח הראוי ולכן אינו זוכה לראות צמפלתו של רשעים.

ועיין עוד בקדושת לוי בקדושת חנוכה קדושה חמשה, על מה שאז"ל בכתובות, גדולים מעשי לדיקים יותר ממעשה הקצ"ה, דמעשה הקצ"ה הוא ציד אחת ומעשה לדיקים הוא צבחי ידים, ותמלית דבריו הק' דמעשי הקצ"ה היינו מה שהשי"ת מושיענו למטן שמו הגדול באהערותא דלעילא, ומעשה ידי לדיקים היינו אהערותא דלתתא, והחילוק בין זה לזה הוא, דכשהשי"ת מלינו באהערותא דלתתא הרי הגאולה הוא צבחי ידים ימין ושמאל צחי' חסד וגבורה, חסד לישראל וגבורה ונקמה באויביהם, משא"כ כשהגאולה היא צלי אהערותא דלתתא, הגאולה היא ציד אחת צחי' החסד אצל אינה חזקה כ"כ, ולכן לא תוליד מדת הגבורה להקס מאויבנו עכ"ל הקדושים. וכן איתא בספרי"ק דברי אמת להרבי מלוזלין ז"ע, כי הכשפעה הנוולת ע"י אהערותא דלתתא היא יותר חזקה, ואשה כי תזריע היינו אהערותא דלתתא וילדה זכר היינו הולדה גדולה יותר וכמו שאמרו חז"ל בערכין, כל השירות נאמרו בלשון נקבה וזו שלעמיד נאמר בלשון זכר שנאמר שירו לדי שיר חדש, והיא צחי' אור, כנ"ל.

והנה ידוע שדורשת הר"ן ז"ל כתב שכה השכחה נגרם משברי לוחות שנגרם ע"י חטא המדבר ומקורו מדברי הגמרא בצרכות (דף ח' ע"ב) רבי יהודה אומר וכו' והזכרו צוקן ששכה תלמודו מחמת אונסו דאמרינן לוחות ושברי לוחות מונחים בצרון (ה). ובאמת לריך להבין פנימיות הענין למה דוקא ע"י חטא זה ושצירת הלוחות נגרם כח השכחה.

(ה) ונדאה דבזה יש להבין דברי הגמרא בב"ק (ג"ד ע"ב), שאל רבי חנינא וכו' את רבי חייא בר אבא מפני מה בדברות הראשונות לא נאמר בהם טוב ובדברות האחרונות נאמר בהם טוב, אמר לו עד שאתה שואלני למה נאמר בהם טוב שאלני אם נאמר בהם טוב ואם לאו שאיני יודע וכו', ומסיק בגמרא דטעמא הוא לפי שסופן להשתבד וח"ו פסקה

והיונים צמלכות החשך שלהם החשיבו עיניהם של ישראל, ורצו ציטוט העבודה צבחי ראי', ממילא השכות מציאה לידי שכתה שכתעורר חטא המדבר מתעורר גם כה השכתה משצרי לוחות כדרשת הרין הנ"ל, וע"כ צאו „להשכיחם תורתך" וזה לעומת זה תקנו חז"ל מלות חנוכה צנרות לראות ולעבוד את השי"ת צזו הצחינה.

והנה צחטא המדבר אף שכונתם היחה לעוצה כאמור לעיל, אמנם צזה עשו, שאין זה דרך התוכ"ק ולא רצון הצורה ית"ש, ולכן צרה עולמו שנעבוד צחתערותא דלחחא ונפעול ע"י מעשינו, ולהיפך אפילו דבר שהוא צא צחתערותא דלעילא, רצון האדם לריך להיות שגם לו יהי צו חלק ושייכות.

ונראה שזה יסוד מלות שנת חדש ומילה, דהנה צסדורו של שנת עלה אי האריך צדצרי מן הקדוש איש חלקים מהרצ"ו ז"ל צספר הקדוש פרי עץ חיים (שער ערבית דפסח פ"ח) וכ"כ הרצ הגדול המקובל צעל המחבר שערי גן עדן הרחיב לצאר דיוס השנת קדוש מעלמו צלי שיש סיוע מתחתונים, רק ויקדש חלקים את יום השציעי, משא"כ מועדים וראשי חדשים קדושתן צקציעות הצ"ד וע"י מעשינו, ולכן צשנת מסוימים הצרכה מקדש השנת, וצמועדים ור"ה אומרים מקדש ישראל ואח"כ מועדים או ראשי חדשים ועי"ש שהאריך צספר הקי סדורו של שנת להסציר דאפי"ה יש מלות עשה (והוא מלות עשה דאורייתא ממש לשיעת הרי"ף והרא"ש וכוצא דצריהם לפסק הלכה (צע"ש א"ח סי' רס"א ס"צ) שאף שקדושת שנת גדלה עד כדי כך שהוא קדוש מעלמו צלי שום אחרותא מ"מ לריך הכנה שיכא צו מקום ראוי לחול עליו קדושת שנת צדרך ואנכי פניתי הצית, ולכן כתב צפע"ח (שער הלימוד) צכונת יום השנת, אשר הכון לקראת חלקין ישראל רחז ככל תיבה שצו מספר כצוד השנת עי"ש, ועוד הוסיף

בדברי קודש אלו, אמנם בפשטות הענין לפי דברינו י"ל כי מעשה בראשית הוא אחרותא דלעילא כמו דאיתא בסדור של שבת, מפני שהבריאה היתה יש מאין וכל דבר שהוא בא מלעילא צריך להזהר שלא יגרם ח"ו מזה כה השכתה כמו שנגרם ע"י חטא המדבר וכמבואר ולכן צריך להאריך בתיבת „זכרון", לתקן פגם הנ"ל וממילא יושפע לו כל הזכרון.

בסדור של שנת מאמר תוספות שנת להסביר צרכ הענין כי הוא צנחתי חסד אשר נפשינו השקה להיות חלקנו גם צמורה זו כמו בשאר המלות, וע"י תוספת שנת יש לנו אחיזה בתחילת המלה להתעורר אותה צנחתי אתערותא דלתא ולזכות נחשז לנו כל המלה עכ"ל הק'. והינא מדבריו הקדושים הוא שחודש היא אתערותא דלתא, ואפילו שנת שהוא קדוש בעלמא, מ"מ עיקר העבודה היא לעשות שגם האתערותא דלעילא תהי ע"י מעשינו ולמלה תחשז לנו.

והנה מלאת מילה היא הרי צודאי ע"י מעשינו דהיינו צאתערותא דלתא צנחתי הבא לטבר מסייעים אחוה, ולכן ג' מלות הללו הם יסוד העבודה והיבט האדם בעולמו (ז). וממילא היונים שהם צנחתי חשך ראו לצבל ג' מלות אלו שהם צנחתי אתערותא דלתא צנחתי ראוי ועי"ז להשיגם תורתך, כי צביטול צנחתי הראוי מתעורר מעל המדבר שמשם מקור הבכחה. ומוצן ממילא עי"ז דברי קודש של הצני יששכר שע"י ג' מלות הללו חכה „לראות" צמפלתן של רשעים, וע"י מלות הללו יתקיים וילאו וראו צפגרי האנשים וכו'.

והיוצא מזה הוא שצמי חנוכה הקדושים הוא הזמן הנבחר לחזור בתשובה שלימה, ולעבד עבודה ע"י מעשינו, וראות נר חנוכה תציאתנו לידי זכירה, וזכירה לידי עשי, לעשות ולקיים את כל דברי תורתנו צאהצה, וזכרה לאור חדש על ליון תאיר ולאור פני מלך חיים צציאת צן דוד צמברה דידן צרוב רחמיו וחסדיו כיר"א.

(ז) וענין זה של עבודה הוא רק בישראל שנפשם ונשמתם ממקור טהור יהלכו וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל בהל' מעשה הקרבנות גבי כופין אותו עד שיאמר רוצה אני, שרצון האמיתי של ישראל נמשך לצד הקדושה ולכן יש להם כח זה להתעורר מצד עצמם לעבודת הבורא ית"ש משא"כ האומות שנשמתם מצד הקליפות כמבואר בספה"ק תניא עיר"ש. לכן י"ל שישראל נקראו „ראשית", דהיינו רק להם יש הכח להיות ראשית.

שערי אורה

פ"ד ד' רחנוכה

הובא בספר רזקה (שכל דבריו מפי אליהו הנביא כמוצא צבני יששכר) שקצבו שמונה ימי חנוכה משום שהג הסוכות הוא שמונה ימים, וכן איתא בספר יוסיפון, ומצינו כ"ק זקני זקני"ל בשער יששכר דבשנה הריא מחמת הגזירה לא יכלו לקיים מצות סוכה וע"כ קצבו שמונה ימים, ואע"ג שהגם לא ה"י אלא שבשנה ימים כקושיה דב"י, אמנם כתלומדים לסוכות קצבו שמונה ימי חנוכה. זהדברים פלא להבין, דמה השייכות לימי סוכות להשלימם בחנוכה. וצמסי שנה אמרין דב"ש ס"ל דגר חנוכה פוחת והולך וליף לי מפרי החג שהיו מקריבים בסוכות, וע"כ מפני ששייכו להדדי, וכ"ז ל"ב. וגם ל"ב מה שהקשו בספרי"ק דכ"ן דב"ה ס"ל מוסיף והולך מפני שמעלין בקדש, וכן קיי"ל בכל מקום, מאי טעמא דב"ש דפליגי.

והנראה לפענ"ד ע"פ דברי הפייטן ביום שני של חג הסוכות בפיוט כי אקח מועד וז"ל, אשרי חנוש יעשה זאת יחשב לו כשמר כל החורה הזאת, וכבר עמדו צדק הצותי הקדושים זיע"א כ"ק אדמו"ר צעל דרכי השוכה בחפארת צנים, וכ"כ כ"ק אדמו"ר צעל מנחת אלעזר בשער יששכר על סוכות למלא מקור לזה שמי שמקיים מצות סוכה נחשב לו כמו שקיים כל החורה כולה. ועיי"ש בדב"ק. והנראה צדק הוא ע"פ המשך דברי הפייטן שם ומי שמע כזאת ומאח ד' היחה זאת זכר עד לצוא ליושבי פרות ואשאלה לזקני מי זאת מה אהקן עם שומרי מצות סוכה זאת והם ישיבוי חשיבות עזת ויראוני מלפנות גנזות רב עוב האפון צבית גנזות לצעלי סוכה יהיו נצזות ומחיל אל חיל ילעדו וכו'.

וביאור הדבר לפענ"ד עפ"י הקדמה מרשומי דברים לכ"ק זקני אדמו"ר צעל דרכי השוכה זיע"א (הקדמה לשו"ת לבי תפארת), שהביא לפרש הפסוק אם תחזול שלמת רעך עד צה השמש חשיבנו לו כי הוא כמותה לצדק היא שמלתו לעורו צמה ישכב, ע"פ דברי רבינו האר"י ז"ל (בפ"ע"ה שער העמידה) בכוונת ותן שכר עוב לכל הצועחים בשמך צאמת ולעולם לא נבז כי הרשע שיש לו עצירות ולא עשה השוכה אם עושה ג"כ מצות דוחין המצות שלו מחמת העצירות ונועלין השכר מצות של אותו הרשע ונותנין לאחיה לדיק הראוי לו צמוד רשע יכין ולדיק ילצש. אמנם הדיקאים

הגדולים אינם חפזים בשל אחרים ואף אם יתנו להם שכר של חיבה רשע הם נאמנים שלא לנגוע להחזיק השכר לעצמן אלא מחזירין הפקדון לבעליהם כשעושים תשובה ולזה אנו מתפללים וזוים חלקנו ממלות ומע"ע בפקדון עם הדיקים ה"ל כדי שיבאר לנו קיום זהותם אללם שיבוצו אותם לנו כשנעשה תשובה וזוה לא נבזש כשיבוי לנו מלות ומע"ע לעולם הבא עיי"ש. וזה שהזכירה תורה להדיק אם תחבול שלמה רעידך (כל ענין שמלה ושלמה הוא כינוי לתורה ולמלות שאדם מסגל בעוה"ז שבה עושה לנשמתו לבושים וכבדים כמ"ש צהר פרשת כי תלך, וכן פרש"י בשב"ש בפסוק וריח שלמוחך כריח לבנון עיי"ש), היינו כשיגיע לך הלבושים של תורה ומלות של חיבה רשע מרעידך בצחי רשע יבין ולדיק ילבש כ"ל, עד צא השמש תשיבנו לו חלקו ואמר העעם כי היא כסותה לבדה הוא שמלתו לעורו של זה אין לו לבושים אחרים מבלעדין וזה הוא כל הונו ורכושו אם לא תחזירו לו צמה ישכב וכמ"ל מהאר"י ז"ל ולעולם לא נבזש כ"ל.

ובזה יש להבין שאע"פ שמלות גוררת מלה, ובכל זאת אנו רואים בני אדם שעושין מלות ואין המלות גוררות מלות אחרות, אלא שהמלה שעשו אינה צידם אלא כפקדון אלל הדיקים, ולכן אין מחקיים אללם מלה גוררת מלה.

והנה זאת ידוע שצחג הסוכות צאין לסוכה האושפיזין ז' רועים אצבן קדישין, והרי הם הראש והשורש של לדיקי כל הדורות שצדיהם מופקדים מלות כלל ישראל, ובסוכות זמן תשובה מאהבה, חדינות נעשים לחבויות הרי הם צאים עם הפקדון ומחזירים לכל אחד את המלות ומעשים טובים שלו, ובפרט שאנו יושבים בללל דמהימנותא אמא עילאה אין שום כח ושלטנה לסמ"א עלינו ועל מעשינו, ואפשר להחזיק בעלמנו צמלות ומע"ע, ומה נסון לפרש בזה דברי הפיוע לסוכות אמנם מלה גוררת מלה בזהא אשר בצחי תורות קבולות וגזרות חוצרו לה לנות, שאז בללל דמהימנותא וצכות האושפיזין הנמלאים אחנו הרי כל המלות של כל השנה חוצרו לה לנות ביחד, ומשום כך מלה גוררת מלה.

ובזה נבא לפרש גם הפיוע שהבאנו לעיל, אשרי אנוש יעשה זאת יחשב לו כשמר כל החורה הזאת, יעעם הדבר בצמת ממשך לתמוה ומו

שמע כזאת והיא נפלאה צעיני זאת ומתרחן עד אבא ליושבי פרות דהיינו לעתיד לבא דכתיב פרות תשב ירושלים ואשאלה לזקני מי זאת (דהיינו לזקני הנקראים הלדיקים) והם ישיבוני תשובות עזות ויראוני מלפנות גנזות דהיינו המלות ומע"ט שאלם כפקדון, ועי"ז נבין שרצ עוב הלפון צבית גנזות, דהיינו המלות שהם גנזות אלל הלדיקים לצעלי סוכות יהיו נבזזות שצחג הסוכות שאנו צלל כנפיו ית"ש המלות הרי מנת חלקת וברשותם וישחב להם כשמר את כל התורה הזאת, וממילא מחיל אל חיל ילעדו כי אז יאמר עליהם מלוא גוררת מלוא, כן יעזרו השי"ת למען כבוד שמו.

והנה איתא במס' יומא שהיו משמרין את הכה"ג צליל יום הקדוש שלא יעמא ח"ו, ולכאורה הוא דבר פלא שהכהן הגדול שהיו קדוש ישראל וצפרע צייס הקדוש שנקום לקה"ק צודאי היי משמר את עלמו היעב וצכל זאת היי זקיק לשמירה מיוחדת ע"י אחרים, וידוע צשם התוס' יו"ע שדוקא צעת התגברות הקדושה זה לעומת זה וכו' ולכן היו יראים מהתגברות הו"ה"ר וכחות העומאה רח"ל, ולכן היי הכהן גדול דוקא מרוב קדושתו זקיק לשמירה יתירה, ואיתא צראשונים צעעם דשעיר המשתלח, שלעומת גדלות הקדושה ועבודתו של הכה"ג אותה התורה לתת חלקס צשעיר המשתלח ואח"כ היו יכולים להקריב השעיר האחר לכבודו ית"ש, וזה הוא גם ענין של הע' פרים צחג כנגד הע' שרים של אומות העולם, לתת חלקס גם צעבודת צית המקדש, ודוקא אז אותה התורה ע"ז כי צחג הסוכות זמן השובה מאהבה זמן החזרת המלות וצודאי מתגברת מאוד כח הקדושה ע"כ אותה התורה"ק להקריב פרי החג וצכל יום פחות עד יום שמי"ע שצו הקריבו פר אחד רמז לעולם האחדות שהוא צשציל ישראל לצדם צלתי לדי לצדו [וכמו כן איתא צגנזי יוסף פרשת וישלח שהלדיק לריך ליתן דוכתא לסערא אחרא].

והיוצא לנו מכל הני"ל הוא שצחג הסוכות יש שתי צחינות צחי האחת היא הקרבת הע' פרים שעדיין יש לאומות העולם שייכות צו והצחי השני מלות סוכה צצחי אור המקיף המצריח כל החילוונים ואין שייכות לשום כח אחר, והנה צאותה שנה לא עשו סוכות והיתה חסרה להם אותה העבודה והיו לריכים להשלימה כי נתצטלה צאותה השנה התגברות הקדושה עד שנלחי החשמונאים צימי חנוכה, ואז חזרו להשלים מה שהיו חסר להם וצוה פליגי צ"ש וצ"ה, דצ"ש ס"ל פוחת והולך כנגד פרי החג וצו היתה

עיקר התקנה, ולכן קצתו נר חניכה בשמאל לך הסט"א ומחמת גודל האור פוחת והולך עד זאת חנוכה שהוא כבר צבחי של שמ"ע שבו נר אחד וזו המעלה הגדולה ביותר וכל מה שמתקרב יותר אליה הולך ומתקרב לצבחי של עולם החיקון, ולכן ס"ל גם לצ"ש דמעלין בקודש ולא מורידין, רק ס"ל דכמו צפרי החג היתה העליה בקדש ע"י מישוע הפרים כ"כ צחוכה שצאו להשלים מה שחסרו צסוכות העלי' היתה צאותה הצחינה עד יום האחרון צבחי סעודה קטנה בין הצורה ית"ש לצינינו כצוכול צבחי שמ"ע וזאת חנוכה שהוא צחי יחודא שליט, וצ"ה ס"ל דמעלין בקודש כפשוטו ע"י העלת הקדושה כמו מעלת חג הסוכות.

והגה לפי"ז גדלות ימי החנוכה והנס הוא צמה שמעלין בקדש ומתקרצין כל יום יותר לצחינה שיבי' לע"ל צוים שמלאה כל הארץ דעה והאלילים ברות יכרתון ותבי' התנהגות העולם למעלה מן הטבע וכמו שהשיגו צימים ההם צומן שנתן השי"ת עמאים ציד עבורים חדים ציד עוסקי תורתך וכמו שיבי' צמברה צימינו.

ולפי"ז נראה ליישג קושיה התצואה שור על הא דפסק הרמ"א דמי ששכה לומר על הנסים צצרכת המזון יאמר לבסוף הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאצותינו צימים ההם צומן הזה. והקשה הגאון הכ"ל מהא דאיתא בגמרא דמי שהיתה אשתו מעוברת ואמר יהי רצון שתלד זכר הרי זה תפילת שוא, כי אין מצקשים על מעשה נסים ואיך יבקש כאן שהרחמן יעשה נסים ונפלאות הרי זו תפלת שוא. ולפי הכ"ל יש לומר צפשטות דהרי הטעם שאין לבקש על מעשי נסים הוא למ"ד צצרכות כמה גרוע אדם זה שנשתנו עליו מעשה צראשית, וכ"ז שייך צומן שהעולם תחת הטבע אין לבקש שהקצ"ה ישנה עליו סדרי צראשית, אמנם לפ"ל תהי' כל ההנהגה ע"פ נסים ולמעלה מן הטבע ולא נלערך שום השתנות ולכן שפיר נוכל לבקש נסים כמו שעשית לאצותינו צימים ההם, כי הימים ההם ואותם הימים צומן הזה הם אינם תחת הטבע רק קרוצים לימים שיבי' לע"ל וכמו דאיתא צצני יששכר שצאלו הימים מתגלה אור הגנוח לע"ל, וצימים אלו לא צריך לשנות מעשי צראשית צכדי שזכה לנסים ונפלאות וכן יעשה לנו הצורה ית"ש נסים ונפלאות ותחזינה עיננו צצצו ית"ש לציון צרתמים וזכה לציות צן דוד צמברה צידן צרוצ רחמינו וחסדיו כיר"א.

כ"ה ה' רחנובה

בנוסח ההודאה להודות ולהלל לשמך הגדול, ולריך ביאור, דכי שייך ח"ו
שם די שאינו גדול, ועיין בדברי קדש לכ"ק זקני צנני יששכר שעמד
צכמה אופנים לצאר דברים אלו.

ב) בשו"ע פסק הרמ"א שמי ששכח לומר ועל הנסים צרכת המזון יאמר
צסוף הרחמן הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו
וכו', והקשה צתבואת שור מהא דאיתא בגמ' דמי שביחא אשחו מעוברת
ואמר יחי רזון שתלד זכר כרי זו תפלת שוא, ואיך פסק הרמ"א לצקש
שהרחמן יעשה לנו נסים ונפלאות, הא אין מצקשים על מעשה נסים.

ג) צריך להבין עיין שחז"ל קצטו התקנה דתולה נשאת ציום הרציעי
והיונים ראו לצטלה, וכבר עמד צנני יששכר על ביאור הדבר למה
ראו לצטל דוקא זו התקנה.

ד) בספר הקנה הוצאו דבריו צנני יששכר וז"ל, צשעה ששנינו צתולה
נשאת ציום הרציעי ילאת צת קול ואמרה אל תשמחי אויבתי לי
אם נפתי קמתי עכ"ל, זהוה פלא. גם איתא צמדרש פליאה, הוצא צספה"ק,
איצ כי מתרעם על היסורין, עד שהגיע לפרק צתולה נשאת. ופלא.

והגראה לפענ"ד צהצנת דברי קדשם הוא צהקדמת דברי הל"ה צפסחים
(דף ג"ו) על הא דשינין השומע שמועה רעה מצרך צרוך דיין
אמת, ותמנית דצה"ק הוא שלעתיד לצוא יצרכו צרכת הטוב והמטיב
גם על שמועה רעה, דצאמת השי"ת הוא טוב וזמטיב וכל מה דצביד
רחמנא לטב עביד, ואף דעכשו מצרכין צרוך דיין אמת היינו מפני קולר
השגחתינו לראות הטוב הגנוח צמעשי השי"ת, אצל לעתיד לצא לכשחמלא הארץ
דעה את די אז ימלא שחוק פינו ומודה לדי על חסדו, וצזה פי כי יד על
כס י"ה מלחמה לדי צעמלק, דכל זמן שיש עדיין קיים לעמלק וקליפתי
אין השם שלם וכסאו שלם, וכשזכה למחיית עמלק ויהי התגלות כבוד
מלכותו ית"ש צאנפין נהירין צלי מסך המבדיל צשלימות השם והכסא אז
יתצרר למפרע שהכל הי' לעובה עכת"ד ז"ל. וכ"כ כ"ק זקני אדמו"ר זי"ע

בחיים ושלוש עה"ת פרשת וישלח על הפסוק ויחר יעקב לצדו, ועיי"ש
 שהצדא משל בשם רבינו מהרד"צ זי"ע.

וידוע מה ששאלו האחים הקדושים מאורי עולם הרבי ר' שמעלקי מניקלשבורג
 ז"וק"ל ואחיו ההפלאה זי"ע להרבי ר' זושא זי"ע"א על משנה זו
 דאדם חייב לזכך על הרעב רח"ל וקאמר בגמרא לא לריבא לקבלינהו בשמחה,
 דאם אמנם חייב האדם לזכך על כל מעשי השי"ת אבל איך אפשר לקבל
 את הרע בשמחה, והשיב להם הרבי ר' זושא בענות קדשו כי אמנם קושיא
 גדולה היא ולריך לשאול לאנשים שעמדו בנסיון להודות להשי"ת בשמחה גם
 על הרע, אבל לזושא נעשה תמיד רק עוב ועדיין לא בא לידי נסיון זה
 לזכך על הרעב עכ"ד הקדושים זי"ע"א, כי לדיקי האמת שזכו לאור הגנוז
 ומחו את שרש עמלק מנפשם הי' אלם השם שלם וכסאו שלם וראו בכל
 המעשים הנעשים תחת השמש הכל רחמים וחסדים של הצורא ית"ש, ופועל
 ידיו ירטו, ורק אהנונו בשפלותנו הגתונים צעוק"ר צחשכות ההסתר פנים
 וזה שמי לעולם לעלם כתיב, ששם הוי" ציה המורה על הרחמים הוא
 בהעלמה, ואין השם שלם וכסאו שלם צעוק"ר, וממילא אין צנו הכח לראות
 את העוב הגנוז עדי ירחם השי"ת על פליעת עמו ויהי" השם שלם וכסאו
 שלם, וזה די קוינו לו נגילה ונשמחה ציטועחו, ישועחו דייקא, כמו שכתב
 הגה"ק ר' ברוך מקאסוב ז"וק"ל צספרו נחמד ונעים, שאהנונו מתפללים ומקוים
 ליטועת די שיהי" שמו שלם וכסאו שלם צמכרה צימינו.

ועייין בשלי"ה הקי' צהקדמתו הגדולה צצית חכמה צשם הפרדם על מה
 שאמרו חז"ל אלו ואלו דצרי אלקים חיים, וחוכן הדצרים כי מדת
 צ"ש מדת הדין ומדת צ"ה מדת החסד וצעולם הזה תחת ז' ימי הצנין
 מתחלקים חסד וגצורה לימין ושמאל ולא ראי זה כראי זה, משא"כ צעולם
 הציונה הנקרא אלקים חיים שהוא למעלה מן העצב שניהם כלולים צאחדות
 עיי"ש צדצרו הקדושים. ומוצא צשם האר"י ז"ל שלפחד לצא תהי" כלכב
 כצ"ש, כי כשזכה לתקון השלם ויהי" השם שלם וכסאו שלם נראה צגונו
 כי הי' הוא האלקים והכל הם רחמים וחסדים פשוטים, ולא יהי" שום
 הצדל צין מדת הדין למדת הרחמים כי הכל אחד.

והנה אמרו חז"ל אור שצרה הקצ"ה צששת ימי צראשית, אדם רואה צו
 מסוף העולם ועד סופו, ראה שאין העולם כדאי וגנאו לצדיקים לעתיד

לצוא. ואפשר לפרש כונתם דאדם רואה צו מסוף העולם ועד סופו היינו שעל ידי אור הגנוז ראו ככל דבר עד סופו שהוא לעובדה וכל מה דעבד רחמנא לעב עבד, אבל כיון שנתקלקל העצב אין העולם כדאי לזה וגנוז לעתיד לצא, כשיהי' השם שלם וכסאו שלם ואז לדיקים יראו וישמחו בישועתו כ"י. וכבר אמרנו השנה צחוכה צעם הקדושים הרוקח המהר"ל מפרהאג ומהר"פ מקארעץ זיע"א, דצריהם מוצאים צנניי שצמי חנוכה מאיר אור הגנוז והוא אורו של משיח לדקנו, וממילא לפי דברינו צחוכה אפשר לראות הדברים כמו שיהיו צסופס ותכליתם, יממילא נצין למה אמרין צטסח ההודאה להודות ולהלל לשמך הגדול דהיינו השם צארצע אויתית שהוא השם הנכבד הוי' צ"ה, והוא צצחי' השם שלם שהוא השם הגדול.

ועיין צכוונת ק"ש מהאר"י ז"ל שיש לכון כשאומרים וקרצתנו מלכנו למעמד הר סיני, לשמך הגדול למחיית עמלק שיהי' השם שלם וכסאו שלם עיי"ש. ובדרך אפשר על דבריו הקדושים ע"פ מה שאמרו חז"ל כיון שרפו ידיהם מדברי תורה מיד ויצא עמלק כי כשיש כח התורה אלל ישראל אין שום כח ושלטיה לקליפת עמלק וכיון שרפו ידיהם מד"ת מיד ויצא עמלק, וממילא כשנותנים אל לבנו מעמד הר סיני ומקצבים עלינו עול תורה ומ"ש, זוכים ל"שמך הגדול" שיהי' השם שלם וכסאו שלם, ושיכרת זרעו של עמלק, ועל אור הגנוז אמרו חז"ל שגנוז צתורה שאע"פ שאין העולם כדאי לו מ"מ צתורה הקדושה שביא היפך קליפת עמלק אפשר לראות צאור הגנוז, וצמי חנוכה כשעמדה מלכות יון הרשעה להשכיחנו מתורתנו הקדושה והשי"ת צרחמיו המרוצים מסר זדים ציד עוסקי תורתך, וע"י עסק התורה האיר להם אור הגנוז וממילא קצבו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל "לשמך הגדול". וענין זה שפ"י עסק התורה מתגלה שם הוי' צ"ה הנעלם צתוך העצב ציאר צאריכות כ"ק קני צנני יששכר זיע"א צמאמר חודש סיון מאמר מעלת התורה, ומפרש צזה את הכתוב צפי יתרו וידבר אלקים (היינו צגיי' עצב) את כל הדברים האלה היינו התורה הקדושה לאמר אנכי הוי' אלקיך, דהיינו דע"י התורה נאמר לך כי הוי' הוא אלקיך עיי"ש צדבריו הקדושים צאריכות, ואפשר לכון דבריו לדברי קדשו של מרן האר"י ז"ל זיע"ה הנ"ל לכון צקרצתנו מלכנו לשמך הגדול, למעמד הר סיני, קבלת תורתנו הקדושה ולמחיית עמלק, שיהי' השם שלם וכסאו שלם.

ובהקדמת השלי"ה הקי' צעור הגדול צ"ס הזוה"ק עה"פ ויעש דוד שם, ויעש לשון תיקון שדוד המלך ע"ה תיקן את השם, ולפי דבריו הקדושים אפשר לפרש הנוסח הרחמן הוא יעשה לנו נסים „כשם" שעשה לאבותינו צימים הבס, דהלא נר הנוכח אורו מאור הגנוז, צחי' השם שלם וכסאו שלם, ואותה אנו מצקשים שיעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשה לאבותינו כשם דייקא דהיינו השם הנכבד כו"י צ"ה, יממילא מיושבת קאשית התצואת שור הנ"ל שכרי אנו מתפללים ומצקשים על ציעול הקליפות מחיית עמלק, ואז יהי' כ"שם" שעשה לאבותינו שהוא שלם, ואין זה כמצקש על מעשי נסים שגרוע כי נשחנו עליו סדרי צראשית, כי שהשם צ"ה שלם אין לריך לשום שינוי צטצע כי העצב עלמו נעשה צצחנית נס, ולא רק שיכולים להתפלל ע"ז אלא הלאוי שיחפלא אדם כל היום לשלימות השם והכסא, וזו היא עיקר תפילתו וכמאמר הצטש"ע ז"ל ימלא ד' כל משאלותיך, היינו שכל משאלותינו תהיינה שיחמלא השם ויהי' שלם, וכן איתא בזכרון זאת למן הרצי מלוצלזן זיע"א עה"פ אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה היינו אשרי האדם שהיסורים שלו הם שמייסר ומלער עלמו על השם שהוא עדיין י"ה ואין השם שלם צעור"ר.

וכבר אמרנו לעיל צ"ס הלל"ת, שלעתיד לזא נראה למפרע שהי' הכל לעוצה, וגם זה גופא שלא הי' השם שלם והיסורין שזאו מזה כלם יהפכו לעוצה, ונראה לזאר דבריו, שהעוצה הוא צזה, שלפום לערא אגרא, דהיינו שכל מה שהי' הלער גדול צימי החשך תהי' השמחה לעתיד לזא גדולה ומכופלת, וכמו דאיתא צספ"ק נחמד ונעים להגה"ק ר' צרוך מקאסוב ז"ל על מאמרס ז"ל לדיקים תחלתס יסורים וסופן שלום, דהיסורים הם צורך השלום, וכמו דאיתא צזוה"ק דיתרון האור הוא מן החשך ואדרבה מגדל ואריעות הגלות והיסורין אפשר להצין ולחשז את הישועה הגדולה שתי"ה צמהרה צימינו כיר"א. ואולי יש לפרש צזה דברי הגמרא צתענית (דף ח') אמר ריב"ל כל השמה ציסורין שצאין עליו מציא ישועה לעולם שנאמר צהם עולם ונושע, דהיינו שצזה ששמה ציסורין מציא ישועה לעולם דהיינו שמציא לדעת שהעוכ"ז הוא גם ישועה, ואף שטחו עינינו מראות לעתיד לזא יראנו הצורא ית"ש נפלאות, כי נצין צעת השמחה שהיא גדולה ומכופלת לפי הלער.

ובזה יש ליישב מה שהקשתי כבר מזמן על הא דאמרו חז"ל שכל מי שאינו מתאבל על חורבן ירושלים לעתיד לבא אינו רואה בשמחתה, ולכאורה למה לא מנה אותו במתניתין דסנהדרין בין אלו שאין להם חלק לעולם הבא. ולהנ"ל יש לימר שיש לו חלק בעולם הבא, רק כיון שלא הלעזר על חורבנה ממילא לא רואה בשמחתה כי אינו מרגיש בה כיון לפוס לערא אגרא כנ"ל. ולכן יש להבין בזה הא דאיתא בכתבי מהר"פ מקארען זיע"א דכל דבר שיש בו צחינת גדלות לריך שיביי קודם צחינת קטנות וכל כמה שהקטנות הוא יותר גם הגדלות שבה אה"כ גדולה יותר, ולכן באדם שיש לו צחי' גדלות יש בו צחי' קטנות בילדותו משא"כ בזמן בהמה שאין בה צחי' גדלות גם צחי' קטנות אין בה, ולכן שור בן יומו קרוי שור עכתה"ק.

והנה בכתובות אמרינן דעמא שחקנו שבתולב נשאת ליום הרביעי הוא כדי שיהא טורח בסעודה ג' ימים וצרכי טונסה, וכונתם בזה הוא כי א"א לבא לשמחה כי אם טורח מקודם, כי הערחה הקודמת הם הכנה לשמחה שאח"י, וכמאמרם ז"ל מי שערח צערב שבת יבא ויאכל בשבת כ"כ הוא בכל דבר כאמור. ואפי"ז מה נכונים דברי ספר הקנה שעמדו להבין דבריו לעיל חז"ל בשעה ששנינו בתולה נשאת ליום הרביעי יאה בת קול ואמרה אל תשמחי אויבתי לי אם נפלתי קמתי עכ"ל, ופלא. ולפי הנ"ל מובן ממילא כי מזה שחקנו שבתולה נשאת ציום הרביעי כדי שיהי טורח ג' ימים, רואים שאין יכולים להגיע לשמחה וגדלות בלי הערחה הקודמת, ועמא דמילתא הוא כי אם יערוה ג' ימים לפי ערך הערחה והלעזר הקודם תגדל שמחתו ולפוס לערא אגרא, וממילא באותו הזמן יאה בת קול, אל תשמחי אויבתי לי אם נפלתי קמתי, דהיינו שאפילו אם נפלתי יהי זה לזורך קמתי כי לפוס הנפילה כ"כ תהי' הקימה צערה"ת. וזה הוא עיקר החיזוק בגלות וצימי האפילה ר"ל, וממילא גם מובן למה ראו היונים לצטל דוקא תקנה זו כדאמרינן בכתובות דף ג' שבזרז על הנשאת צרכי עיי"ש, כי ראו לצטל כח הצטחון והאמונה שאם נפלתי קמתי, שזו התקנה היא עיקר החיזוק צימי הגלות.

ובזה מה פשוטים דברי המדרש (הובא לעיל) שאיוב הי' מתרעם על היסורים עד שהגיע לפרק בתולה נשאת ליום הרביעי, דהיינו שאז

הגיע לדעת שהיסורין והירידה הם לגורך העלי' וכיתרון האור מן החשך, כן יראנו השי"ת נסים ונפלאות וישמחנו לפים היסורים וגדל הברות וישמחנו כימות עינתנו, וזכה לביאת בן דוד במהרה דין ברוב רחמיו וחסדיו.

פ"ד ו' רחנוכה

בימי מחתיכו וכו' כשעמדה מלכות יון הרשעה להשכיחם תורתך ולהעצירם מחוקי רנוך, ובצני יששכר דקדק על כפל הלשון, חוקי רנוך כי הלא צדאי חוקים של הקצ"ה הם רנוו.

(3) **בשאלתות** איתא, נר חנוכה בשמאל ומזוזה בימין ובעל הבית מזוין בעליחו באמלט, ולי"צ שייכות מלות לזית לנר חנוכה.

(ג) **במס'** שנת אמר רב כהנא וכו' משמיי דרי' תנחום נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים פסולה כסוכה וכמבוי, ואמר רב כהנא משמיי דרב תנחום מאי דכתיב והצור רק אין צו מים וכו' מים אין צו אבל נחשים ועקרבים יש צו. וכבר עמדו ראשונים ואחרונים לסמוך הכי תרי מימרי להדדי.

ובביאור הענין נלפענ"ד ע"פ דברי כ"ק זקני אדמו"ר זיע"א בחיים זשלוס צפי' הפסוק ואתה תלזה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כחית למאור להעלות נר תמיד, וכתב שם דידוע שיקר העבודה בגלות היא לקרב את הגאולה ע"י לימוד תורה לשמה, וצמדריגה זו הי' אז רק משה רבינו ע"ה, והקצ"ה רצה שיקרב גם את בני ישראל לעבודה זו, וזה פירוש הפסוק ואח"כ (צג"י צי"ת, רמז לצנין הבית השלישי שנקרא בית כמאז"ל כיעקב שקראו בית), תלו"ה (לשון לוותה חדא), ויקחו אליך (לגבי משרע"ה שהוא עמנו בכל דרז ודרז), שמן זית (רומז לחכמת התורה, כגודע מש"ס מנחות, ושיכ"י זית רענן זך צלי שמרים פניות ודעות נפסדות), כחית למאור (שנה"י צעיננו שפל רוח כחית ונצרה), ועי"ז נושעה לנלחיס לגאולה שלימה, ומאור התורה יאיר לנו אור מלך המשיח, להעלות נר (יחוד ג' קשרין הגודע, ולחפש את ירושלים בנרות), תמיד (שיכ"י צנין עדי עד שלא יחרב עוד), עכד"ק. ועיין צמד"ר ויקרא פרשה ל"א צוכות להעלות נר תמיד אתם זוכים להקביל פני נרו של משיח עי"ש.

שערי אורה

והיוצא מזה"ק שמשמן המגורה שיכ"י זך וכתיב למאור הרומז לחכמת החורה, רואים שאריך שיכ"י זך צלי פניית צרלון ובמחשבה לקיים רלון אצונו שצשמים ועל ידי זה להעלות נר תמיד, נזכה לביאת משיח לדקנו וצנין בית נכון ונשא לעולמי עד, וכמו שאמרו חז"ל חשב אדם לעשות מצוה וכו' מעלה עליו הכתוב כאילו עשה, דעיקר מעשה המצוה הוא ע"י הרלון וכונה נכונה, וסוף מעשה במחשבה תחילה.

והנה ידוע מספה"ק לפרש מאמר חז"ל בזמן שישראל עושין רלוננו של מקום נקראים צנים, ובזמן שאין עושין רלוננו של מקום נקראים עבדים, והיינו אם עושים לשמו יחי' כדי לקיים מצוה הצורה שנחת רוח לפניו נקראים עושין רלוננו של מקום, ואז הם צנח"י צנים, ובזמן שאין עושין לשמה אלא לשם קבלת פרס אז הם צנח"י עבדים, שאין העבד עושה למען רלון אדוניו אלא כונחו לרלוננו ולזכות עצמו.

והנה חז"ל אמרו ילרו של אדם מתגבר עליו כל יום ואלמלא הקב"ה צמרו לא יכול לו, ומצואר בספה"ק (עיין באריכות מהו ציערות דנש), דאליבא דאמת כל עשיותיו של האדם צמלות ומע"ט אינם מיוחסים אליו דברי אלמלא הקב"ה צמרו אינו יכול לו וחלק האדם צמלות הוא רק צמלוננו העובד לצחור צעוד אלמאום צרע, ופירשו צוה את הפסוק לך ד' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, שהשי"ת צרוז חסדיו משלם לאיש כאילו הי' הכל מעשהו. וצוה אפשר גם לפרש מאמרם ז"ל מחשבה עובה הקב"ה מרפה למעשה כי לפי האמור עיקר עשיית המצוה מה שמוחס לאדם, היא עונת ורלון המצוה והקב"ה עוזרו לנרפו למעשה, ולפי זה מצוה צלי כונה ורלון העיקר חסר ח"ו ואין המעשים העובדים מיוחסים אליו כי צרלון עובד הקב"ה מרף את המחשבה למעשה משא"כ צלי כונה, ואף אם יקבל שכר מ"מ המצוה אינם שלו כי לו אין חלק ונחלה צמעשים עובדים אלו, וכל מה דעבדי לגרמייהו הוא דעבדו ח"ו.

ואירתא צירושלמי האי מאן דאכל לאו דילי' צבית לאיסתכולי צאפי', ומי עשה מעשה המצוה צלי רלון ומחשבה לעשות נחת רוח להצורה יח"ש אין המעשים מיוחסים אליו, ואף שאין הקב"ה מקפח שכר כל צרי' ונותן לו שכרו, מ"מ הוי כאילו אכל לאו דילי' וצבית לאיסתכולי

באפי', וממילא חסר לו צחי' ראוי צמטש"ע. וזהו שמרמז שמן המטורה, ששמן הוא הוא האור וזהו צחי' ראוי (עיין צזה צחי' אגדות מהר"ל מפראג ז"ל מס' שבת), וכפי דברי כ"ק זקני רומז לחכמת התורה בלי פניות בשפלות רוח ולב נשבר, דהיינו לעשות נח"ר לשמו יתי' דעי"ז הוא צצחי' אור וראוי, ועי"ז המעשים הטובים ולימוד התורה מיוחסים אליו ולא צבית לאיסתכולי באפי'.

וזה היתה כונת היונים העמאים, שאמרו חז"ל וחשך על פני תהום זו מלכות יון שהשיכו עיניהם של ישראל דהיינו שראו לבעל מהם צחי' ראוי, עיי' להשכיחם תורתך כי קליפתם היתה קליפת השכחה דהיינו שראו שישכחו שהיא "תורתך" דהיינו שהתורה היא לשמה ולהעבירם מחוקי רצונך, רצונך דייקא, וכמבואר למעלה דאם אין עושין לשמה נקרא דאין עושין רצונו של מקום, וממילא מיושז דיוק הצני יששכר.

וכבר הזכרנו בקונטרס זה דברי כ"ק זקני צצני יששכר שאם ישראל ראויים לגאולה צזכות עצמם יזכו לראות גם צמפלתן של רשעים, ואם לאו לא יזכו לראות צמפלה, אבל עכ"פ אפי' אם ח"ו יהי' הדור כולו חייב יגאלם הש"ת למען כבוד שמו הגדול. ויתכן שזה שאנו מצקשים נקום לעינינו נקמת דם עבדיך, דהיינו שהגאולה תהי' צזכותנו שנחזור צתשובה שלימה לפניו ית"ש וממילא נראה גם צנקמה צעבי"ת.

והנה צנוסח ההודאה, רצת את ריבם דנת את דינס, נקמת את נקמתם, לפני כנ"ל הכונה היא דעי' שרצת את "ריבם", דהיינו שהם גם רצו ולחמו ציונים, וגם להם הי' חלק צריב עי"ז נקמת את נקמתם דהיינו שזכו לראות צנקמה, ולכן גומר ולך עשית שם גדול וקדוש צעולמך ולעמך ישראל עשית תשובה גדולה וכו', דהיינו שהי' צצחי' ישועה (כמבואר צצניי צכמה מקומות שישובה נקרא שמתחילים לעשות יאחי"כ צצה ישועה, משא"כ תורה היא צמקום שלא עושים כלום).

וע"כ קצבו פירסומא ניסא צשמן וגרות דכוא מרומז על הראוי, וזה הנוסח לראותם צלצד, דהיינו להראות צחי' הראוי צנס שזכו צזכות שעשו רצונו של מקום. והנה מוצא צילקוט שמעוני על הפסוק וראיתם אותם

ועשיהם אחסם, מגיד הכתוב כל המקיים מצות לילית מעלה עליו הכתוב כאילו קיים כל המצוות כולם, וכוונת הדברים נראה לפענ"ד ע"פ המצואר לקמן בילקוט הנ"ל, וזכרתם ועשיהם, לעשות זכרון כמעשה, ופירש בזית רענן שם וז"ל, אם זוכר המלוא ומחאזה לעשותה מעלה עליו הכתוב כאילו עשהם עכ"ל (ח), וממילא מוציאים דברי השאלות הנ"ל והשייכות למצות לילית לחומכה, ולכן לריך המדליק להיות מלווין בעליתו דהיינו מצותה הבחינה שבזילית שמעלה עליו הכתוב כאילו עשהה, וממילא יכול לקיים פירכומא ניסא ע"י ראי' כי לא צהית לאיסתכולי באפי' וכמצואר לעיל.

ונראה דזכ השייכות זין שתי המימרות דר' תנחום, דכרי צאמת מעשה הכללה של ראובן לא היתה מעשה הכללה ממע דכרי נחשים ועקרצים יש צו ואעפ"כ מעידה החוכ"ק על ראובן וישמע ראובן ויילכו מידם, אלא צודאי כיון שכוונתו היתה להצילו וכמו שמעידה התורה למען הילל איהו מידם להשיבו אל אציו, הווי כאילו עשהה ממע, ואדרבה עיקר פעולת האדם

(ח) ובוה יש להבין מה שרצו היונים לבטל מצות מילה. שהרי לפי שנתבאר למעלה הרי הרצון והחשקות לקיום המצות הם בחי' ראי', והנה מצות מילה אף שזמנה בשמיני, מבואר בספה"ק וכן בשער יששכר מכ"ק זקני הק' זי"ע דנחשב כאילו מלין אותו כל השמונת ימים, ומבארים העולם בזה הפיוט ביום לבישה מבטן לשמך הם נמולים, דלכאורה קשה וכי מצותה היא מבטן והלא ביום השמיני ימול בשר ערלתו כתיב, אלא אע"פ שצותה התורה לחכות עד יום השמיני רצון ישראל קדושים לקיים מצוה זו וכבר מבטן מצפים ליום השמיני כדי שיוכלו לקיים מצות הבורא וממילא חשוב כאילו מבטן לשמך הם נמולים. ולפי דברינו הרי רצו היונים לעקור רצון ותשוקה לקיום המצות ולכן גזרו על מצות מילה. ובוה יש עוד להוסיף בדברי הפייטן בפיוט הנזכר שאחרי המילים מבטן לשמך הם נמולים, ממשיך הראה אותתם לכל רואי אותם ועל כנפי כסותם יעשו גדילים, דהיינו דכיון שכבר נחשב ע"י רצון למעשה, תו לא הווי נהמא דכסופא, ושייך ביי' בחי' ראי' כי לא בהית לאיסתכולי באפי' וממילא עי"ז יהי' הראה אותתם לכל רואי אותם וא"ת מנין באמת יסוד זה, ועל זה משיב על כנפי כסותם יעשו גדילים דהיינו מצות ציצית שמשם רואים שרצון ומחשבה טובה נחשבת למעשה.

צמורה היא ראונו וטונתו, דברי המורה ממש אלמלא הקצ"ה עזרו לא יכול והמעשה מעשה אלקים הוא והרצון והכונה הם בצחי' ראוי כמצואר למעלה והיו המצות דילי' ולא זהית לאיסתכלי' באפי', ולכן מוצן צפשיעית הסמיכות דברי נר חנוכה שהניחו למעלה מעשרים פסול ופרש"י דלא שלביא צ"י עינא וממילא אין פירסומא ניסא ע"י רא"י ומכיון שרואים שגריכים לראותם ע"כ מפני שיש לנו חלק צמורה ולא הוי נהמא דכיסופא, וחלקנו הוא ע"י הרצון הנחשב למעשה כמוכרח ממימרא דרי' תנחום זהא דהצור רק אין צו מים וכאמור לעיל, והשי"ת יזכנו לעסוק בתורה וצמרות לראונו יח"ש וזכה לראות בנחמה צננין בית מקדשנו שיבי' להעלות נר תמיד צננין עדי עד צביאת בן דוד צמהרב דידן צרוז רחמיו וחסדיו כיר"א.

זאת חנוכה

הנה שגור צפי העולם לקרוא ליום האחרון של חנוכה בשם „זאת חנוכה“, וצפשיעות על שם הקריאה ציום זה בתורה זאת חנוכה המצת, אבל מ"מ מנהג ישראל תורה היא, וזודאי יש טעם לשבח על קביעת השם הזה.

ב) **והנה** ענין חנוכה נמצא בג' מקומות, יו"ע של חנוכה, זאת חנוכה המצת, מזמור שיר חנוכה הבית לדוד, וצנני יששכר כתב שחנוכה הוא לשון חינוך לחנך איתנו לנשים ונפלאות שלעתיד לבוא, וכל זה לריך בספר וציאור.

ג) **ובן** דקדק צנני יששכר על הלשון צהודאה ואחר כך צאו צניק, הלא אנו יודעים צמי המדובר ומי צאו, ולכאורה לשון צניק מיותר.

והנראה צבספר הענין לפי מה שבי' הגה"ק החיד"א זל"ל, והוצא צצנ"י מאמר הלל וזודאה אות פ"ז, שמה שרנו היונים לצבל ג' מצות שבת, חדש ומילב, הוא מטעם שג' מצות אלו מראים לדעת שישאל נקראים צניס למקום, שבת, מהא דעכו"ם ששבת חייב מיתה משום שמשתמש צשרציעו של מלך והשבת ניתנה רק לישראל שנקראים צניס למקום, חודש, כיון

שקביעת החודש נמסר לזי"ד של מטה, ואחס אפילו שוגגין אחס אפילו מזידין, וזה מראה על מדריגה של צנים [ואפשר להסביר דבריו הק' עפ"י דאיתא בספרי רבינו הק' המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע, וכן גם בקדושת לוי בשמו, דצמן שישראל עושין רלונו של מקום נקראים צנים, היינו משום שדרך האז שמוחר על רלונו מפני רלונו של צנו, וגמלא שהצן עושה רלון חדש בהאז, ובישראל שהלדיק מושל ביראת אלקים וכזיכול מי מושל צי לדיק, נמלא שישראל עושין את הרלון של הצורה ית"ש, וצמן שישראל הם צמדריגה זאת ועושין רלונו של מקום, עושין דייקא, הם צחינת צנים עכמ"ד הקדושים. וידוע מה דאיתא בירושלמי על הפסוק אקרא אלקים עליון לאל גומר עלו, שכל עניני הטבע משתנים לפי קביעת החודש ע"י צי"ד, ולכן אם אחרו צי"ד את קביעת החודש צחולי חוזרין, דלפי קביעת החודש ע"י צי"ד עדיין לא היתה צח ג' שנים עיי"ש, וא"כ ע"י קביעת החודש נקראים ישראל עושין רלונו של מקום, וזה צחינת צנים], ומילה דאיתא צחיקוני זוהר דע"י המילה נקראים ישראל צנים למקום.

אבל עדיין לריך עיון, דצנוסת ההודאה לכאורה אין רמז דדוקא ג' מלות אלו רלו היונים לצטל, ועוד לריך ביאור מהו הענין של להשכיחם חורתך, ומהו השייכות לשכחת החורה לציעול ג' מלות אלו.

ונראה להסביר לפי מה דאיתא בספרי דאין חשוכה מועיל רק לישראל ולא לאומות העולם, ופירשו הראשונים ז"ל, הביאום צנניי וצחפארת צנים, דהטעם לזה הוא דישראל נקראים צנים למקום, ואז שמחל על כבודו כבודו מחול, משא"כ אומות העולם שהם צחינת עבדים ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול.

והנה ידוע שכל החטאים נמשכים מחטא המדבר, ומטעם זה אמרה תורה וציום פקדי ופקדתי, וההסבר לזה דצלותות הראשונות פסקה זוכמתן וכמ"ש חז"ל אל תקרי חרות אלא חירות, חירות מילה"ר וממלאך המות, ומחמת חטא המדבר, חזר הטבע לקלולו, וצעורה"ר עדיין היתה"ר קיים, ואין לנו שיעור רק החורה הזאת להתחזק נגד היתה"ר וכמ"ש ז"ל צרתי יתה"ר צרתי לו תורה תצלין.

ולכאורה כלא לא היו ישראל ראויין להיותו מעשה אלה כדי להורות תשובה לרצים, ולא"כ ע"י תשובה שלימה היו לריך להיות תיקון חטא זה, ולא היו נמשך חטאם לדורות הבאים, אלא ודאי שעדיין לא נעשה התשובה הראויה, וכשזכר לשון תשובה מאהבה, יחייב צחמת ציטול הקליפות וזוהמת הנפש, ויצוא התיקון השלם בגאולתו ופדות נפשנו וכמ"ש ז"ל אין ישראל נגאלין אלא בתשובה.

וכבר הבאנו בקונטרס זה בשם רבינו הר"ן ז"ל בדרשותיו שנה השכחה הוא משצרי לוחות שנגרס ע"י חטא המדבר, וכל החטאים הנמשכים מחמת חטא זה גורמים שצרי לוחות חדשים וממשיכים את כחות השכחה, וכשזכר לשון תשובה שלימה ולתקן את החטאים לא יחייב יותר שצרי לוחות וממילא יצטטל כח השכחה ומלאה הארץ דעה את ה'.

וכן כבר הבאנו דברי זקינו הק' צניי יששכר דקליפת היונים היחה קליפת השכחה דחז"ל דרשו ומשך זו מלכות יון, ומשך צהיפוך אחרון הוא שכת, ולכן כתוב צהודאה הלשון להשכיחם תורתך, דזו היחה עיקר קליפתם, ועיין למעלה מה שביארנו דבריו הק' צכמה אופנים (ט).

(ט) ועוד יש להסביר ענין השכחה קליפת היונים, הנוסח בהודאה וזדים ביד עוסקי תורתך, ולא ביד לומדי תורתך, וכבר עמד הקדושת לוי זי"ע על הנוסח בכלל, דמה הרבותא דזדים ביד עוסקי תורתך, וזה לפי מה שמבואר בסמ"ג שמקודם כשסדר מנין המצות לא מנה גאווה ללאו, ואתחזי לי' בחלמא ששכח העיקר, ושזב כתב שגאווה הוא לאו מן התורה מהא דכתיב ודם לבבך ושכחת וגו', וכתיב השמר לך פן תשכח וגו', וכל היכא דכתיב השמר פן ואל אינו אלא ל"ת עי"ש. ומבואר בכתבי הקודש של הקדוש מהר"פ מקאדעץ זי"ע דגאווה הוא קליפת עמלק (ומבואר בכמה ספרי קודש דרם בגימטריא עמלק כנודע). וזה הפירוש מזה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, דהיינו למחות ולבטל מדת הגאות, ממילא לא תשכח, היינו שלא תגיע ח"ו לידי שכחת המקום ב"ה עכת"ד הקדושים, וכבר הבאנו בקונטרס זה מאמרם ז"ל כיון שרפו ידיהם מדברי תורה מיד ויבא עמלק, וידוע מאמר הבעש"ט זי"ע וסרתם ועבדתם, דאם דק וסרתם הרי יהי' ממילא גם ועבדתם וגו' דח"ל, דהיום אומר לו עשה כך וכך דאם

ולפי האמור מוסבר היטב מה טעם ראו היונים לבטל דוקא ג' מלות אלו שבה מודש ומילה, ושייכות ציטוט מלות אלו לקליפתם קליפת השכחה, ולפי המצואר ע"י ג' מלות אלו אנחנו נקראים צנים למקום, וממילא דחשבה מועיל לחיזוק חטא המדבר ושברי לוחות, וממילא יתבטל כח היונים הטמאים וקליפתם קליפת השכחה, ולכן ראו ציטוט מלות אלו ולהוריד את ישראל ממדריגת צנים למקום, ועדיין שברי לוחות קיימין ויש ח"ו מקום לכה החשך והשכחה שלהם.

וזה פירוש נוסח ההודאה להשכיחם תורתך, היינו להגביר קליפתם קליפת השכחה, וזה ע"י להעצירם מחוקי רצונך, היינו ג' מלות אלו שבה חודש ומילה שעל ידם נקראים צנים למקום, שעושים רצונם של מקום כביכול, וכדברי רבינו המגיד ממצריטש ז"ל הנ"ל דהיינו שישראל עושין את הרצון של המקום צ"כ וכמצואר למעלה, ואנו מחוקי רצונך, רצונך דייקא, ולא יהיו צנחנות צנים, כדי שלא יתבטל קליפתם קליפת השכחה.

רק סרים מדרך התורה ומדפים ידים אפי' במקצת מקיום התורה ומצותי, הרי מיד ויבא עמלק רח"ל.

[ועפ"י דברי הקדוש מקארעץ ז"ע יש להוסיף לפי מה שהבאנו בקונטרס זה בשם הצ"ח, כי בזמן שאין עדיין בעוה"ר השם שלם וכסאו שלם, אין רואים את הטוב הגנוז במעשי הש"ת, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד ומגמת עבודתנו לתיקון השלם, הוא לבוא לידי הכרה זו שהכל רחמים וחסדים של הבורא ית"ש, וכמ"ש שהבאנו גם בשם זקיני הק' בבני"ע על הפסוק אנכי ה' אלקיך, וזה ודם לבבך דהיינו גיאות קליפת עמלק, ושכחת את ה' אלקיך, ח"ו אפשר לשכוח שה' הוא אלקיך, כי בזמן שעדיין קיים קליפת עמלק אין השם שלם וכסאו שלם, ואין עין רואה נסי ה' ונפלאותיו, שהכל הם רחמים וחסדים ולכן מזה תמחה את זכר עמלק, וממילא לא תשכח, לא תשכח היינו מה שכתוב פן תשכח את ה' אלקיך, שה' הוא אלקיך והכל אחד רחמים וחסדים].

והעצה לזה להתחזק במעח התורה הקדושה ומצותי' בלי רפיית ידים כלל ונזכה לה' שלם וכסאו שלם ויתבטל כח עמלק וכת דילי' קליפת השכחה, וזה עשו הכהנים הקדושים שעסקו באורייתא תדירא, וזהו הנוסח ביד עוסקי תורתך, ולא ביד לומדי תורתך, דעסק נקרא דבר שהוא בתמידות.

ואתה ברחמיך הרבים כו' מסרת כו' חדים ציד עוסקי תורתך, שלא יכלו היונים להשיג תורתנו הק', דעיי הכנים הקדושים שקיימו ג' מלות אלו במסירת נפש הרי היו ישראל צנח' צנים שמועיל תשובה, ונלחו את היונים וקליפת השכחה, ולכן אחר כך באו צניך, צניך דייקא שנקראים צנים למקום.

ונקישנא בשפולי דגלימי של מרן החיד"א וזקניו הק' צנני יששכר, להוסיף מתנת עני בהסדר הענין שרלו היונים לצל דוקא ג' מלות אלו שבת חודש זמילה, והוא עפ"י מה דכתוב בצוה"ק וצפרי קודש, דתשובה הוא צחי' עולם הבינה, וזהו ומי מעבר אחכם, מ"י בגימטריא חמשים רמז לני שערי צינה, וזה מה שאמרו חז"ל גדולה תשובה שמנעת עד כסא הכבוד, היינו עולם הבינה כידוע עפ"י ספרי רבותינו הק' ז"ע, וההסדר לזה מוצא בצפרי"ק כי עפ"י שכל העצב אין מקום למליאות תשובה, כי מי שימרוד צמך הכי אם יתחרט ימחל לו, ורק ע"י עולם הבינה שהיא למעלה מן העצב והקציה חותר חתירה לשצים מתחת כסא הכבוד ומגביהם למעלה מן העצב, ועי"ז מתקבל תשובתם. וזה מה שרמזו חז"ל תשובה קדמה לעולם כי במליאות הצריחה של ז' ימי הבינין הרומיים לצחינת העצב לא שייך תשובה ורק משום שתשובה קדמה לעולם והיא למעלה מן העצב עי"ז יש תקוה לקבל תשובתנו ברחמים וצדקן ולפני ה' תעברו.

והנה צמד"ר פי' בראשית מציא ששה דברים שקדמו לעולם, התורה וכסא הכבוד, וצמחשבה ישראל וציהמ"ק האצות ושמו של משיח. וצפסחים (ני"ד ע"א) איתא גם תשובה עי"ש. וממילא מוצן מה שמועיל תשובה אלל ישראל משום שישראל עלו צמחשבה תחלה הם באותה צחינה של תשובה שגם היא קדמה לעולם, משא"כ אומות העולם שהם צצחינת העצב אין להם שייכות לתשובה. ולכן גם קרצנות צצית המקדש ותורה שקדמו לעולם מתפרין וכמ"ש חז"ל סוף מנחות כל העוסק בתורה אינו לריך לא עולה ולא מנחה וכו', ופירש"י ז"ל כלומר התלמוד תורה מכפר על עוונותינו עי"ש (י').

(י) ומובא בספר"ק שענין ישראל עלו במחשבה תחלה. הוא ענין של בנים למקום.

שערי אורה

וג' מלות אלו שנת חודש ומילה מראים על צחי' שלמעלה מן הטבע, דהרי שנת קודש הוא מעין עולם הבא עולם האחדות, ועיין בספסיק אור יחזק מהקדוש ר' יחזק מראדוויל זי"ע, ששנת מתגלה שם הוי' צ"ה וזה שאנו אומרים כבוד הוי' עליך נגלה, ונחול ההנהגה עפ"י שם חלקים צחי' הטבע, וכן איתא בשם האריז"ל (עיין צנז"י מאמרי שנת) לשנת שמה דקודשא צ"ה, היינו ששנת גימ' כ"ז פעמים הוי', כנגד כ"ז אחון דאורייתא, דשנת נתנה תורה, וכן חודש, כבר הבאנו דברי הירושלמי דע"י קביעת החודש משתנים סדרי הטבע, וכן איתא בשם האריז"ל דחדש צימ"ג פעמים הוי' כנגד י"ג לרופי הוי' ליי"ג חדשי השנה. וכן מלות מילה הוא כדי לשבור כחות התאווה של הטבע, ועיין בפירוש אגדות מהר"ל מפראג זי"ע על אגדות הש"ס מסכת שנת, שלכך ליתא תורה מילה צממיני משום ששמיני רומז על למעלה מן הטבע עיי"ש בדבריו בק' באריכות, וכן ידוע מספרי רבותינו בק', דמי יעלה לנו השמימה, ר"ת מילה וס"ת הוי' צ"ה.

ולפי האמור מצוהר דע"י ג' מלות אלו שהם צחיי' למעלה מן הטבע הראנו לדעת שישראל עלו צמחשנה תחלה ושהם צחיי' למעלה מן הטבע, ועי"ז מועיל תשובה בישראל, משא"כ אומות העולם שהם צחיי' הטבע ועל כן ראו היוגים לבעל ג' מלות אלו כדי להכחיש הצחינה שלמעלה מן הטבע, וממילא אין מועיל תשובה, ועדיין קיים כח השכחה שצ"היפך אחון היא חשך קליפת היוגים כמצוהר צנז"י יששכר.

והחשמונאים ע"י עסק התורה שהיא ג"כ למעלה מן הטבע כמאמרם ז"ל התורה קדמה לעולם, הפרו עלת הרשעים, והש"ית מסר זדים כחות החשך ציד עוסקי התורה (יא).

וכתב מהר"ל מפראג זי"ע בפירושי אגדות פ"ג דשנת חז"ל, ולכך בקדש הקדשים היו הארון והתורה שהיא שכלית בלתי גשמית, ולכך התורה נתנה ג"כ אחר השבעה, שהרי כתיב שבעה שבעות תספר לך, ואחר

(יא) וידוע שהבחינה למעלה מן הטבע נקרא עולם האחדות, ואפשר לומר שלכך כתיב ויחן שם ישראל נגד ההר, ופירש"י כאיש אחד בלב

שבעה שציעות נחנה התורה, וכן מזמור אשרי תמימי דרך שהוסד על התורה והולך בחמני אפי, כי התורה היא תחת מספר שמונה, ובהיכל עלמו היחה הממורה ובה ז' נרות, אבל בקודש הקדשים היו התורה והארון שבוא האור עלמו וכו', ולכך נעשה גם צמח והדליקו ח' ימים, כי השמן הוא האור כו', וחזרה הקדושה מכה קדש הקדשים, ומאחר שמשם חזרה הקדושה הדליקו ח' ימים כו' עלכ"ק.

ואירתא צבני ישכר מאמר קידוש החודש אות ד', בשם רבינו הק' המגיד ממעריטש ז"ע על הפסוק זאת עולת חודש צדשו, וז"ל שם צפסוק זאת עולת חודש צדשו, דיש צ' מיני הנהגות בעולם, הנהגה א' הנהגה המסודרת מן ז' ימי בראשית לכל ימות שולם הכל כפי הסידור מלרופי הוי' לכל חודש, וסידור כוכבי השמים וכסליותם לכל חדש צעצעם, הניתן להם צכה הוי' צ"ה, ואותה הנהגה נרמזה בלות ז' היינו הנהגה המסודרת מן ימי בראשית. אבל יש למעלה מזה הנהגה הצ' היא הנהגה התורני, היינו שישראל יפעלו ע"י התורה לחדש עיתים חדשים לעוצה ולחיים, ואותה הנהגה נקרא א"ת היינו הנהגת התורה מן כ"ב אחון מן א' עד ח', ואותן צ' הנהגות נקרא „זאת“ צלירוף, (ולדעתי זה אחד מן העממים שהשכינה נקראת זאת, שכל הנהגות הם על ידה). וזש"ה זאת עולת חדש צדשו, ר"ל הגם שכל חדש יש החדשות ע"פ סדרי הנהגה המסודרת כך עולה בהחדשות עכ"ז לא לצד הנהגה הזו תפעל רק זאת עולת וכו' כי ישנה גם הנהגה התורני לשנות בעתים לעוצה ע"י מע"ט של ישראל, עכ"ד הקדושים (יב).

אחד, וכדי לקבל את התורה הק' שלמעלה מן הטבע היו צריכים להיות ג"כ בבחי' אחדות כאיש אחד בלב אחד.

(יב) ובה אמרתי להוסיף להבין דברי הגמרא בגיטין (דף ז' ע"א) על הפסוק (יחזקאל כ"א) כה אמר ד' זכר זאת לא זאת. ופריך בגמרא מאי זאת לא זאת, דדיש ד' עירא וכו' בשעה שאמר הקב"ה לישראל הסר המצנפת והרם העטרה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה „זאת“ להם לישראל שהקדימו לפניך בסיני נעשה לנשמע, אמר להן „לא זאת“ להן לישראל שהשפילו הגבוה והגביהו את השפל, והעמידו צלם בהיכל ע"כ. והדברים

ועפ"י דכריו הקדושים אפשר לומר שזכו ענין כוונת חנוכה, שהרי שמיני רומז לתורה כפי דברי מהר"ל מפראג הג"ל זי"ע, וממילא נמלא טעם לשבח על קיומו היום הזה בשם „זאת חנוכה“ לרמוז על כח התורה שעל ידה ה' עיקר הנס, ומאוחזו הטעם קוראים ציוס זה בתורה „זאת“ חנוכה במצת, רמז לכח התורה לפי דברי רבינו המגיד ממעזריטש זי"ע.

ועל כן צימתי החנוכה הקדושים לריך האדם לקבל על עצמו עול תורה, שעל ידה היתה הישועה צימיתם ההם, וצאורה לנו אור שזוכה לנסים ונפלאות ולגאולה שלימה בעגלה וצמן קריב.

והנה כח התורה היא בצחינת קרצנות, וכמשאז"ל סוף מנחות כל העוסק בתורה אינו לריך לא עולה ולא מנחה, ופירש"י שתלמוד תורה מכפר, ואדרבה מעלת התורה היא עוד למעלה מן הקרצנות כמ"ש חז"ל חשוב עלי יום אחד שאחזק עוסק בתורה יותר מאלף עולות וכו', אמנם כמו שקרצנות הם בצחי' מסירת נפש וכמצואר צרמצי' ז"ל פ' ויקרא בענין הקרצנות, וכן בספר החינוך צמאות הקרצנות, כ"כ לימוד התורה לריך להיות צמסי'.

ועיין מ"ש זקוני הק' צחיים ושלום פ' תלצה ויקחו אליך שמן זית רומז לחכמת התורה, זך, צלי שמרים ודעות נפסדות, כחית למאור, היינו כחית ולצ נשבר ועי"ז להטלות נר תמיד, היינו הג' יחודים תלת קשרים שהם צגימי נר כנודע, ויהי' תמיד לצנין עדי עד כו"ר, ע"ש בדב"ק, וכן איתא צאור החיים הקדוש על הפסוק זאת התורה לעולה, שלימוד התורה לריך להיות לשם יחוד קוצ"כ ושכינותי, ועי"ז הוא לעולה ולמנחה וכו' עי"ש. וכן איתא בצפ"ק אור ירחק, ותמלית דכריו שכתורה הק' שרשה

כפלא מנין לי שזה מרומז במילים זאת לא זאת. אמנם לפי דב"ק של המגיד בענין זאת, דהיינו ההתנהגות בכח התורה, נכונים מאד הדברים, כי אמרו מלאכי השדת „זאת“ לישראל שהקדימו נעשה לנשמע והי' להם כח התורה וכי „זאת“ היא התנהגה, והשיב להם ש„לא זאת“ היתה ההתנהגות כי הדי השפילו הגבוה והעמידו צלם בהיכל ולכן לא הגבירו כח התורה וממילא „לא זאת“.

גבוה מעל גבוה, ומי שדבוק בשורש ומקבל מן השורש אין אצלו ספיקות, ורק מחמת הדינים שהם בתוך העצב באים לידי ספיקות ע"ש.

ומבואר מכל הג"ל שכדי להגיע לבחי' החורב האמיתית למעלה מן העצב יש ללמוד בקדושה וצטורה, וזוה משיגים אור החורה היפך קליפת החשך והשכחה קליפת היונים, והיונים העמאים ראו להביא בחינת שכחה דחורה דהיינו להוריד את ישראל ממדריגתם שלמעלה מן העצב, ולהביאם לבחי' העצב ששם יש שכחה וספיקות, כדי שיבי' מקום להם ולשלפונם, וכשיי'ת הפר עצתם ומכר זדים ציד עוסקי תורתך, ע"י הכהנים הקדושים שלמדו את החורה בבחינה הגבוהה בחינת ציגים, וזכה זה הכניעו כחות החשך והשכחה של היונים. ולכן קבעו ח' ימים לרמז על כח החורה שהיא במספר שמונה, ופרסומי ניסא בנרות ששמן הוא האור עצמו הרומז לחכמת החורה, כמ"ש למעלה בשם מהר"ל מפראג וזקוניו בחיים ושלום, וכן איתא באור החיים הקדוש ששמן זית מרמז לחכמת החורה.

ובזה מבואר מ"ש בצנ"י שימי החנוכה הם ימי חינוך לבנין הבית שלעתיד דימי החנוכה מרמזים על כח החורה שעל ידה היתה התשובה, וע"י לימוד חורה לשמו ית' בבחי' הגבוהה נזכה לבנין הבית שלעתיד הנקרא בית, כמ"ש חז"ל כי עקב שקראו בית, וכמבואר למעלה בשם זקוני הק' ז"ע דע"י כח החורה לשמה נזכה להעלות נר תמיד שיבי' בנין עדי עד, ולכן מובן השייכות שאנו אומרים צימי החנוכה ממזמור שיר תנוכת הבית דע"י הארת נס חנוכה שע"י כח החורה נזכה לבנין בית מקדשנו ותפארתנו, ויהי"ר שזכה ללמוד תורת ה' בקדושה וצטורה, ויהי' ה' שלם וכסאו שלם ויקוים בנו גדול יהי' הבית האחרון הזה בית נכון ונשא בציאת בן דוד במהרה לידן ברוב רחמיו וחסדיו.

החנות והזכר לייחוד
 חנה ושלמה ויהושע
 קיי חיים ושלום

ציון לנפש „חיה“

לזכר עולם תהי' נשמת אמי מורתי הרבנית הצדיקת מנוע תרשישים
קדושים וטהורים, בת יחידה לזקיני כ"ק אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זצ"ל

מרת חיה פרומא רבקה ע"ה

שנקטפה באמצע ימי', בשעה שמאוד היו צריכים לה, ומאז מאתנו
נלקחה, חשך עולם בעדינו, עד כי ישוב לנחמינו.

נפטרה ביום כ"ו ניסן

ת. נ. צ. ב. ת.

ברכת תורה

להרב הנאון הצדיק איש האשכולות וחחמדות אוצר המדות
בו"ק בחד"ת פאר מקדושים כש"ת

מוה"ר ר' אהרן בערנשטיין שלימ"א

חותן רבינו האבדק"ק מונקאטש שלימ"א
ר"מ דישיבת חיי עולם בירושלים עיה"ק תובב"א

אשר עזר לנו לסדר הדברים אשר אנו מדפיסים

זכות התורה תעמוד לו ולזרעו למוכה בכל הענינים
עד ביאת בן דוד במהרה דיחן

ה פ ו " 5

* * *

ברכת תורה

להרבני החסיד המפואר יראת ד' היא אוצרו, דולה ומשקה מתורת רבו,
אשר זכה ליצוק מים ע"י כ"ק אדמו"ר בעל דרכי תשובה זי"ע
ואחריו על בנו ממלא מקומו כ"ק אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זצ"ל

כש"ת מוהר"ר חיים דוב ממונקאטש שלימ"א

בעד מסירתו הגדולה למוכת בנין הישיבה ובית צדיקים
זכות רבוה"ק תעמוד לו ולביתו להאריך ימים ושנים בסוב ובנעימים

ה פ ו " 5

ברכת תודה

לחרכני החסיד המפואר הכחן הגדול מאחיו, חנניד הנכבד
תלמיד מובהק לכ"ק אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זצ"ל

כש"ת מוה"ר אהרן הכהן רוטמאן נ"י
מעיר לאס-אנג'לעס יצ"ו

בעד סיוע הרמה להדפסת זה הספר
ובעד מסירתו הגדולה למוכת הישיבה תמיד בכל עת ובכל שעה
זכות רבוה"ק זי"ע תעמוד לו ולזרעו להתברך בכל מילי דמיטב

ה מ ו " ל

* * *

ברכת תודה

לחנניד המפואר והנכבד איש טוב וחסד רב פעלים כש"ת
מוח"ר שלמה פרנקעל נ"י

מעיר לאס-אנג'לעס

בעד סיוע הרמה להדפסת זה הספר
ובעד מסירתו הגדולה למוכת הישיבה תמיד בכל עת ובכל שעה
זכות רבוה"ק זי"ע תעמוד לו ולזרעו להתברך בכל מילי דמיטב

ה מ ו " ל

ברכת תודה

להנניד המפואר והנכבד איש טוב וחסד רב פעלים כש"ת

מוה"ר שלמה גרוס נ"י

מניו יארק

בעד סיוע הרמה להדפסת זה הספר

ובעד מסירתו הגדולה לטובת הישיבה תמיד בכל עת ובכל שעה

זכות רבוה"ק זי"ע תעמוד לו ולזרעו להתברך בכל מילי דמיטב

ה מ ז " 5

* * *

ברכת תודה

להני תרי אחים הננידים הנכבדים, לכל דבר שבקדושה הם ראשונים,

ועמודי ישיבתינו הם בונים

כש"ת מוה"ר משה ווייס נ"י

כש"ת מוה"ר דוב ווייס נ"י

מעיר לאס-אנג'לעס

בעד סיוע להדפסת זה הספר

ובעד מסירתם לטובת הישיבה תמיד בכל עת ובכל שעה

זכות רבוה"ק זי"ע תעמוד להם ולזרעם להתברך בכל מילי דמיטב

ה מ ז " 5

ברכת תודה

להרבני החסיד המפואר, איש הטוב והחסד,

שמו מפארים, בשער בת רבים

תלמיד כ"ק אדמו"ר בעל מנחת אלעזר זצוק"ל

כש"ת מוה"ר חיים נתום מערמלשטיין נ"י

בעד סיוע הרמה להדפסת זה הספר

ובעד מסירתו הגדולה לטובת הישיבה תמיד בכל עת ובכל שעה

זכות רבוה"ק זי"ע תעמוד לו ולזרעו להתברך בכל מילי דמיטב

ה מ ו " ל

לזכר עולם

נשמת האשה החשובה והצנועה, אשר עבדה הרכה בפסירת נפש
להחזיק לומדי תורה וגם גדול חלקה להקמת בית צדיקים אשר
משם ישקו העדרים

מרת פייגע בת ר' מאיר ז"ל

מעיר קליוולענד

ת. נ. צ. ב. ה.